

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

SRPEN - ZÁŘÍ 1971

ROČNÍK VIII — 8 - 9

NAD KRAJEM VŽDY ŠTASTNÝM

Z Valdické brány se dívám na krásné město Jičín a zírám do širokého kraje. Daleko do mlhavého obzoru hledím zasněnými očima i srdcem. Od Hilmarova Kopidlenska přes Hořicko k Raisovu a Jiráskovu kraji a k památnému Kozákovu. K Ještědu je odtud vidět, a to už v popředí se z lesů zdvihá Prachov se svou doménou věkovitých skal, se svými přírodními krásami. A tam za nimi hlásí se o svou účast věžička Humprechtu nad Šrámkovou Sobotkou.

Do srdcí vtírají se jména nejdrazších, kteří tímto krajem prošli v nadšeném vlasteneckém zanícení, jež je inspirovalo k dílům nejkrásnějším. Zazloutlé listy knihy návštěvníků jsou nejspolehlivějšími svědky oněch okamžiků, když vzácné postavy ve svém skromném podpisu tu vepsaly do trvalých vzpomínek svou přítomnost.

Jeich zasněné oči hleděly s týmiž pocity z těchto míst do velebné krásy našeho domova, střeženého věncem hor, kopců, skal, údolí a nepřehledných lánů polí a koberců luk, protkaných sítí cest, potoků, říček — viděly v kolébce a v plenkách tu hrstku domků, našich samot, více a městeček. Tak se změnil celý ten kraj od dávných let po dobu přítomna, jen krása domova, tohoto Českého ráje, zůstala věčnou.

Jako spanilá děva s blankytně modrými očima spočívá tu matička země — příroda — krása sama ve spleti kadeřavých vlasů lesnatých strání hedvábného lesku a zněžnělého půvabu zrůžovělých skal.

A mezi všemi těmi zženštilými útvary — zlatá stužka směle se vinoucí stezky spojuje ona posvátná místa, ukrytá v ztichlém a osvěžujícím láně přírody. Z nedozírné dálky se blíží, stoupá a klesá, ukrývá se ve svěží zeleni hvozdů i obnažuje se zcela ve zlatém moři obilných lánů, spěje zkrásnělá květnatými lukami a ve stínu olší, vrb a listnatých velikánů na úbočích chlumů, z nichž se dívá...

Tam vysoko k Náchodu obrací se náš zrak, tam od posvátného Dobrošova lze vkročit na onu stezku, kterou tu pod Valdickou branou sleduji v celé její kráse... A ještě si zajdu do dobrošovské chaty pro milý pozdrav velkého Mistra Aloise Jirásky, jenž tu v útulné jízbě roku 1924 napsal:

„Milá chato dobrošovská, vzácné věci dáváš, velký rozhled, ne pyšný, ale utěšený, radostný odpočinek po namáhavé pouti, bezpečný útulek v bouři. Tak v tvé výši — tak aby bylo v žití! A tobě buď přáno, abys čněla NAD KRAJEM VŽDY ŠTASTNÝM — a svými milovanými!“

S těmito slovy na rtech sestupuji z Valdické brány jičínské, abych se vmísil v proudy těch, kteří putují, aby poznali krásu domova a načerpali sil pro svou životní pouť světem. Děcka, jinoši, děvy, muži i ženy, kmeti i bělovlasé stařenky, všichni svěží, naplnění touhami a

přáními, houževnatou vytrvalostí a nevýslovnou chtivostí poznat a v krásnu žít...

Opojný dech prachovských lesů a žár, sálající z rozpálených skal, podporovaly onu touhu, stín borovic a chladivý dotek listů kapradin osvěžovaly. Zasněné oči hltavě se pásly na všem, co tu krásu přírody obohacovalo z práce lidských rukou, mozků a srdcí.

Jdu zamyšlen po této stezce, jež je věnována Aloisu Jiráskovi. Z úcty k jeho nesmrtelnému knižnímu odkazu, z úcty k jeho dílu, k jeho upřímné lásce k domovině a jejímu lidu. Kolik jeho dějinných postav by mohlo kráčet těmito místy, která se do srdcí lidu zapsala zlatým písmem?

Jiráskova stezka — jdu po ní s vámi směrem k perle Českého ráje — k Troskám. Co může být krásnějšího — řekneš si po této úvaze, spojené se jménem Jiráskovým?

Díváte se ze svahů Prachova přes široké údolí na ono romantické zákoutí Trosek, které nikdy nezevšední. Klesá tu šedobílá silnice do údolí, klesá i stezka úžlabinami, zkracujícími cestu k cíli. Vpravo se zaleskla hladina jinolického rybníka s pestrou šachovnicí stanového tábora a chat. Vůně vřesu a lučního kvítí provázejí vzletné myšlenky, každý trs vřesu s narůžovělými kvítky připomíná chvíle mládí a rozkoše, každý ten keř jalovce se zlatožlutými květy připomíná léta, spějící do stříbra vlasů, vlčí mák životní boj a chrpa s čekankou naději ve skotačivých dětech a spokojené budoucnosti.

Po této stezce kráček Havlíček se svými vzdorovitě zatátými pěstmi a s bouřlivým srdcem, tudy stoupal k posvátné zřícenině pěvec „Písní otroka“ Svatopluk Čech. — Od Sobotky k Libuni tudy konal své oblíbené túry vášnivý milovník přírodních krás Fráňa Šrámek. A bůhví, kdo všechno si vybral za cíl své cesty zříceninou, která zdvihá k přísaze věrnosti ku kráse Českého ráje své dva čedičové prsty.

Ozývají se mi tu velebné tóny Smetanovy symfonické básně o českých luzích a hájích, zvoní tu v zákoutích rybníků sladké melodie Dvořákovy „Rusalky“ a mnoho písní a vzletných veršů tento kraj opěvuje.

Konečně se ocitám po chůzi přes písčité pole a lučiny mezi borovicemi na svahu, jenž zdvihá se ku Troskám. Stezka si tu vybrala nejkrásnější výhled. Stíhlé borovice, zčervenalé teplem, odpočívající v písčitém lůžku s hebkým jehličím, přikrývaly ji před nepohodou temně zeleným baldachýnem. Pod převislými skalami našla své útočiště, aby pak nad nimi propletla se houštinami, jimiž stoupá až pod velebné zříceniny do boru, v němž unavena spočinula.

Kolik lidí prochází tímto místem? Kolik let měnilo celý tento úsek? Stromy dorůstaly, vichřice je zocelily i ničily, nová a nová pokolení různého porostu měnila

tvářnost. — A dva zkamenělí velikáni za ruce se drží — věrni sobě, své kráse a Českému ráji.

Zde končí stezka, přivedla své poutníky do ráje, v němž jen radost a dobro by měly kvést květem nejkrásnějším, plným omamné té vůně, jakou oplýval kraj ten od věků.

Nejvřelejší přání milé pohody provází můj pohled z vyhlídky, odkud je vidět daleko k Dobrošovu a do

srdci všech těch dobrých lidí, kteří na Jiráskově stezce našli, co pro své zdraví a klid svého domova hledali.

Osmá ze sbírky vzpomínek a úvah
„Stezkami do ráje“
pro chvíle rozjímání nad krásami Českého ráje.

Břetislav Fínke

Zpráva o XV. Šrámkově Sobotce

I. — 7. července 1971

Konceptce

Šrámkova Sobotka, která je mezi obdobnými akcemi klasifikována a uznávána jako festival kultury slova a literární výchovy, byla letos zařazena do Národního festivalu zájmové umělecké činnosti k 50. výročí vzniku KSČ.

Toto pojetí způsobilo, že pracovní část letošní ŠS, která měla heslo „Síla slova“, byla výrazněji posílena: místo obvyklých dopoledních přednášek byly uspořádány speciální semináře, v nichž se z různých hledisek přistupovalo ke kultuře řeči a k jejímu uplatnění ve studiu a přednesu krásné literatury i na divadle. Také projevy na shromáždění všech účastníků (1. a 4. července) byly zaměřeny ke zdůraznění společenské funkce uměleckého díla a slovesného projevu vůbec.

Jinak byl zachován průběh týdne jako v jiných letech: seminární cvičení a výklady byly doplněny uměleckými pořady, odpoledními vycházkami a dvěma celodenními exkurzemi (letos po stopách zakladatelů KSČ — Josefa Hakena a Jana Švermy). A stejně jako jindy jádrem účastníků seminářů i jiných podniků byli členové učitelské vzdělávací základny (Exodu).

Program

1. Na zahajovacím večeru 1. července ve spojitelně předseda MěstNV František Hejn uvítal delegaci KNV v čele s vedoucím odboru školství a kultury J. Lemberkem, delegaci jičínského ONV, vedenou M. Polákem, a srdečně pozdravil návštěvníky XV. Šrámkovy Sobotky. Následoval kulturní pořad, který připravil **Památník národního písemnictví** k 100. výročí úmrtí básníka Václava Šolce.

Zástupce Památníku Jiří Žantovský v hutném projevu rozebral dobový i dnešní smysl a význam Šolcovy poezie. Ta potom zazněla v ukázkách, které přednesli pražští umělci Drahomíra Fialková, Jiří Hanák, Ivan Ruml a Alfred Strejček. Pásmo veršů doplnili citáty z vzácné Šolcovy korespondence a citáty soudů Jana Nerudy a Antala Staška o Šolcovi. Pečlivě připravený program, který zrežisoval Jiří Hraše, osvětlil postavu soboteckého básníka, jeho životní plány i bídu a objevil obecnstvu i samým interpretům, jak se vyjádřili, stále aktuální sílu Šolcova slova. Byla to důstojná a upřímná jubilejní vzpomínka na autora Prvosenek, zemřelého v Sobotce 14. července 1871.

2. Semináře plně zaměstnaly všechny návštěvníky Šrámkovy Sobotky.

a) ÚDLUT uspořádal **seminář pro posluchače pedagogických fakult**, kteří prošli fakultními koly a byli vysláni do recitační soutěže a na přehlídku v Sobotce. Semináře, na němž byli přítomni i profesori fakult a který vedli Daniela Musilová, Jiří Hraše a Šárka Štembergová-Kratochvílová, se zúčastnilo 20 studentů všech 8 českých fakult. Je potěšující, že myšlenka, vzniklá před čtyřmi lety o ŠS, aby budoucí učitelé byli obeznámeni se základy uměleckého přednesu a techniky řeči, našla tak příznivou odezvu mezi posluchači a profesory fakult. Přípravné práce pro přehlídku vedli na katedrách českého jazyka a literatury tyto profesori: dr. Heckel (Olomouc), dr. Frydrychová a dr. Valichová (Ostrava), dr. Chudková (Plzeň), dr. Žáčková a dr. Veselý (Brno), dr. Svoboda (Č. Budějovice), dr. Šimánková (Ústí n. L.), dr. Kratochvílová (Hradec Králové) a dr. Brabcová (Praha-Brandýs). Vlastní soutěž PF v recitaci bude analyzována odbornými pracovníky ÚDLUT.

b) Divadelní oddělení ÚDLUT připravilo pro zájemce, zvláště vedoucí divadelních kroužků, školení v **technice řeči a o základech režie improvizované dětské dramatické hry**. Kurs řídila Eva Machková, Šárka Štembergová a režisér Miloš Švarc.

c) Krajské osvětové středisko v Hradci Králové zkouškami ukončilo tříletý **kurs teorie a dějin verše**, který vedla dr. Klementina Rektorisová.

d) Krajský pedagogický ústav v Praze přihlásil **metodickou instruktáž** o literárních exkurzích. Vedl Václav Kamelský.

e) Všichni účastníci seminářů i jiní zájemci se sešli v neděli 4. července dopoledne na slavnostním shromáždění. Zahájil je předseda školské a kulturní komise ONV v Jičíně s. Šádek, který také rozhodl literární soutěž ŠS 1971. Ke shromážděným jako k přátelům poezie promluvil národní umělec Vilém Závada, jehož báseň Elegie ze sbírky Na prahu úvodem přednesl Jarosláv Chrupa. Režisér **Josef Henke**, autor knihy Síla slova, podal zasvěcený výklad o společenském významu kolektivní recitace v minulosti i v budoucnosti.

3. Další umělecké a jiné pořady. Ve čtvrtek 1. července odpoledne byla v střediskové knihovně otevřena **výstava umělecké fotografie Josefa Novotného „Mládí a poezie“**. Obecenstvo, které zaplnilo výstavní sň, vyslechlo verše v podání členů Recitačního studia Šrámkova domu Zuzany Burešové a Dušana Fiedlera a vtipný výklad dr. Karla Samšišáka.

V pátek 2. července vystoupil v sokolovně **divadelní soubor ZK Karosa z Vysokého Mýta** za vedení Josefa Mlejnkna. Vysokomýtské děti živě a s radostným uvolněním sehrály Verneův příběh, zpracovaný J. Mlejnkem, „Cesta kolem světa za 77 dní“ a strhly četné publikum k obdivnému potlesku. Představení bylo znamenitou ukázkou práce s dětmi a výchovy dramatickou hrou.

Sobotu 3. července přinesla další vzácný zážitek. **Vinohradské divadlo** uvedlo Šrámkův Měsíc nad řekou v režii Jaroslava Dudka a v původním obsazení (Iva Janžurová, Jaromír Hanzlík, Zdeněk Rehoř, Vladimír Krška, Ludmila Vostřilová, Gabriela Vránová, Gustav Nezval) a v původní výpravě Zdeňka Koláře i s hudbou Ivana Rezáče. Přeplněný sál sokolovny sledoval hru s napětím a většina diváků pochopila její nově, zpřítomňující pojetí, v leččems kontrastující s klasizujícími zpracováními filmovým. — Představitel Slávky (Iva Janžurová) a Vilíka (Jaromír Hanzlík) si neodepřeli návštěvu Šrámkova domu a s pietním zájmem si prohlédli zvláště rukopis Měsíce a Léta.

V neděli 4. července náhle zlepšené, slunné počasí přálo, jak bývá obvykle, „**poetickému odpolední**“. Začalo na tichém dvoře Šolcova statku, kde recitovaly soubory z Litomyšle, Prahy a Svitař. Zástup asi 300 posluchačů potom přešel, rozšířen o další stovku, na náměstíčko u sv. Anny a tam vyslechl poetický pořad souboru z Broumova a Hlinska. Skončilo se na louce pod humprechtskou myslivnou. Dětský sbor ze Špindlerova Mlýna, řízený učitelkou M. Odvárkovou, ukázněně přednesl Bezručovu Maryčku Magdonovu a všechny přítomné soubory i další zájemci zarecitovali za řízení Miloslava Kučery Šrámkovu báseň Mládí zpívá. Poetická nálad, vystoupeními vzbuzená, se projevila i neplánovaným sborovým zpěvem písně Znáš já jeden krásný zámek...

Před 16. hodinou se šlo a jelo autobusy na hrad Kost. Na 600 lidí přišlo vyslechnout **koncert lovecké hudby starých českých mistrů. Collegium musicum Pragense**, vedené Antonínem Myslíkem, zahrálo v nastudování uměleckého šéfa Františka Vajnara fanfary, halali, lovecká partita a pochody L. Koželuha, J. Družeckého, Ant. Rejchy, Ant. Rosettiho, Ant. Vranického a F. V. Kramáře-Kromera. V zaplněném hradním nádvoří, které má výbornou akustiku, nádherně zněly lesní rohy, hoboje, klarinety, fagoty. Kostecký koncert potvrdil uměleckou vyspělost Collegia, které mělo vynikající úspěchy v interpretaci staré hudby na festivalech ve Vídní, Salzburgu, Berlíně a r. 1970 získalo mezinárodní cenu rozhlasu za interpretaci komorního díla L. van Beethovena.

Z výstavy fotografií Josefa Novotného na XV. ŠS

Také pondělní večer 5. července potěšil a uspokojil četné obecenstvo ve spořitelně. Vystoupilo **Recitační studio Šrámkova domu** s pásmem poezie Jiřího Wolkra „Jitřní píseň“, s níž sklídilo úspěch na sjezdu Klubu mladých čtenářů v Praze, na vystoupení v Jičíně, za niž si odneslo první cenu na Šefíkových slavnostech v Náchodě a s níž reprezentovalo Východočeský kraj na Wolkrově Prostějově 29. června. Vybroušený přednes, doprovázený původní hudbou skladatele Václava Hála, došel uznání. Na režii pásma měla podíl prof. Daniela Musilová. — Při této příležitosti odevzdal Miloslav Kučera jménem Východočeského kraje vedoucímu souboru Jaroslavu Chrpovi cenu, kterou získal za 3. místo v prostějovské soutěži jednotlivců, a pohár pro soubor za účast na Wolkrově Prostějově 1971.

V druhé části večera přednesla sólistka opery Národního divadla v Praze **Naďa Šormová bohatý pěvecký pořad**. Svým vysoce kultivovaným způsobem zazpívala skladby B. Martinů („Písničky na dvě stránky“) a L. Janáčka („Moravská lidová poezie“). Dále přednesla tři písňové skladby V. Hála (Příboj, Amor, Jaké to děvče) a na konec lidové písně, jak je zachytil V. Hálek, sběratel a znalec lidových písní různých národů. Tak jsme slyšeli písně z Velikonočního ostrova, z Bolívie, Kolumbie a Finska, které umělkyně zazpívala v původních jazycích a z nichž některé zde měly — po Holandsku — svou premiéru. Úspěch koncertu byl srdečný, umělci musili přidat další písně.

Po koncertu někteří nadšenci šli do Šrámkova domu, kde vyslechli vzpomínku zasloužilé umělkyně Julie Charvátové na Františka Hrubína a v podání posluchačů pedagogických fakult krátký pořad z básnickova díla.

Úterní večer 6. července připravili ve spořitelně **studenti z pedagogických fakult**. Za klavírního doprovodu ochotného V. Hála přednesli ukázky svého repertoáru. Obecenstvo mohlo být spokojeno jejich výkony a recitátoři úspěchem.

O tečku za programy se postarala na Poště skupina Sárky Štembergové. Vtipný improvizovaný sborový projev byl odměněn zaslouženým potleskem. A přemnozí litovali, že tím také končí programové večery XV. ŠS.

Poslední den ve středu 7. července byla zorganizována návštěva Šrámkova domu a filmové matiné se sobotekými náměty (Bernatův film „Ať zním“ a Lukešův „Básník a jeho kraj“).

Vítanou protiváhou pracovní náplně seminářů a náročných pořadů byly **vycházky a exkurze**. Přes zpočátku ne dost příznivé počasí mohli cizí návštěvníci poznat zajímavosti Sobotky a blízkého okolí. Vedl prom. hist. Karol Bílek, dr. Karel Samšiňák, Josef Volf a Václav Kamelský. Zlepšená povětrnostní situace umožnila celodenní exkurzi **po stopách Josefa Hakena**. V Markvartcích, Hakenově rodišti, výpravu přivítal člen ŠKK ONV v Jičíně, ředitel tamější školy, zasl. učitel Vlastimil Michal; Drahomíra Bílková-Kyzivátová přečetla některé pasáže z dopisu dr. A. Hakenové o mládí J. Hakena. S dalšími úryvky z téhož dopisu seznámila účastníky v Jičíně, kde J. Haken studoval a kde pobesedovali s předsedou OVOS J. Sudkem. Po prohlídce Prachovských skal se jelo na Mladějov (zastávka u hrobu proletářského básníka Joži Zindra a prof. Gerstnera) a na Samšinu (památná dřevěná zvonice a kostel). Druhý celodenní výlet směřoval přes Mladou Boleslav do Mnichova Hradiště. Po zastávce u hrobky **Jana Švermy**, o němž promluvil zakládající člen KSČ s. Bajer a s. Marie Švermová, byla prohlídka zámku a státního archivu, v němž ředitel dr. Vladimír Budil ukázal zajímavé valdštejnské dokumenty. Přes Mohelnicí (románský kostelík) a Kost (sbírky Národní galerie) se jelo zpět. Na obou zájezdech získali účastníci mnoho nových poznatků kulturně historických.

Literární soutěž Šrámkovy Sobotky, dotovaná ŠKK ONV v Jičíně, patří již po devět let do náplně ŠS.

Výsledky, jak je ohlásil předseda ŠKK ONV s. Šádek, jsou tyto: Soutěž obleslalo 42 autorů 55 pracemi. V první kategorii to bylo 23 básnických, 16 prozaických a 4 dramatické práce; v druhé kategorii 6 studií literárněvědných; v třetí kategorii 5 prací vlastivědných; jedna práce nevyhovovala podmínkám.

První cenu získal Valdemar Fochler ze Svitav za prózu Černá hodinka, Ivo Odehnal z Brna za sbírku básní Odrané peří, dr. Jiří Rambousek z Brna za studii Horovy básnické skladby z let 1939—1945 a dr. Josef Křivka z Žitonic za příspěvek k dějinám zemědělství: Výrobní a tržní výsledky rolnického hospodářství na Sobotecku koncem 19. a počátkem 20. století.

Druhou cenu dostal ing. V. Nedbálek z Hodonína za prózu Nejsi sám na své hoře, Vladimír Brandejs z Vodňad u Rychnova n. Kn. za soubor básní Vážná hudba, dr. Eva Machková z Prahy za práci Dramatická hra jako prostředek výchovy dítěte a Jaroslav Šimůnek z Prahy za studii k 100. výročí smrti Václava Šolce Básník mohlého osudu.

Třetí cenu získal František Brzoň z Humpolce za pásmo vzpomínek Stříbrné dívání, Ludvík Štěpán z Brna za cyklus básní, MUDr. Antonín Odvárka z Poličky za Šoférské povídky, Blanka Šváblová ze Sobotky za diplomní práci Základní znaky Erbenovy pohádkové tvorby a dr. Eduard Doubek z Ledče n. Sáz. za příspěvek k dějinám přmyslu: Kovofiniš a Ledečsko.

Odměna po 250 Kčs byla přiznána Marii Bílkové ze Sobotky za studii Pomístní jména katastrů obcí Staňkova Lhota, Lavice a Zajakury a Emílii Štěpánové ze Sobotky za práci Válka 1866 na Sobotecku podle kronikářských záznamů.

Návštěvníci Šrámkovy Sobotky

Stálými účastníky na všech bodech programu byli **členové učitelské exkurzně vzdělávací základny (Exodu)**. Přijelo jich letos 112 (loni 90), a to z Prahy 28, ze Středočeského kraje 10, Jihočeského kraje 6, Západočeského kraje 7, Severočeského kraje 9, Východočeského kraje 24, Severomoravského kraje 20, Jihomoravského kraje 7, ze Slovenska 1.

O hlavních dnech hostila Sobotka, počítajíc i recitátory ze souborů, na 250 cizích účastníků. Kromě toho na jednotlivé body programu přijížděli zájemci z okolních měst, Jičína, Turnova, Nové Paky, Mladé Boleslavi aj. Seminář o výchově dramatem a představení Mlejnkova dětského souboru navštívila polská delegace: paní Wanda Uziemblová a Anna Grzejewska-Kulezsová z Varšavy v doprovodu tlumočnice paní Elvíry Kounovské. Prohlédly si i Šrámkův dům.

Zvláště potěšující je živé účastenství široké soboteké veřejnosti na všech podnikcích; přibývá těch, kdo kvitují kulturní obohacení a další klady, které přinášejí Šrámkovy Sobotky.

Ti, kdo z dřívějších návštěvníků přijet nemohli, poslali srdečné dopisy, např. Eva Doláková z Brna, virtuoska na flétnu, nebo Jaroslava Pěčková z Rumburka atd. Vesměs vzpomínají na hodnotné programy, na to, co činí specifikum Sobotky: ovzduší družnosti a přátelství i dobrého humoru, vřidnost soboteckých občanů. Tyto klady, k nimž patří i dobrá strava a veselé besedy po programech na Poště, se udržely i letos, jak prohlásili zástupci Exodu prof. Jarmila Hájková, Marta Dokoupilová a prof. Jiří Deml v závěrečném hodnocení. Svědectví o tom, jak se všem v Sobotce líbilo, podává také to, že mnozí z návštěvníků si již nyní zamlouvali pobyt na příští rok.

Kritické připomínky k programu

přijmeme rádi, ale na jednu z nich odpovídáme už předem. Sobotečtí občané i někteří málo informovaní cizí návštěvníci by si přáli o večerních pořadech vidět víc předních profesionálních umělců. Podle jejich počtu měří úroveň té které Sobotky. Nic není lehčího než sestavit týdenní pořad z vynikajících pražských představení recitačních, divadelních a muzikálních. Nepřihlížíme-li k ekonomické stránce, která není zanedbatelná, musíme si uvědomit, že sobotecký festival není přehlídkou profesionálů. Je záležitostí především amatérskou, má a musí čerpat z vlastních, místních a krajských zdrojů a večerní pořady do týdenního programu zařazené nutně korespondují s dopoledními semináři (některé jsou praktickou ukázkou teoretických seminářních výkladů) a se základním tématem festivalu. Pořadatelstvo dbá, aby každý ročník přinesl i hodnotný profesionální pořad. Jeho výběr není ani nahodilý, ani nepodléhá módním zálibám, ani nepreferuje populární umělce. Tak XV. ŠS volila úvážlivě dva profesionální večery: Šrámkův Měsíc nad řekou v nastudování Divadla na Vinohradech a koncert staré hudby na Kostí. První z nich bylo představení šrámkovské, do jisté míry jubilejní (Měsíc byl zadán v roce 1921 právě Vinohradskému divadlu), koncert na Kostí tvořil promyšlený závěr „poetickému odpolední“. Konečně i spojení Jiřiny písně domácího souboru s koncertem profesionálních umělců ukázalo na možnost citlivé spolupráce amatérů a profesionálů.

Propagační význam Šrámkovy Sobotky

Program XV. ŠS byl splněn do písmene. Nadto pro zdůraznění toho, že se letošní ŠS konala v rámci Národního festivalu zájmové umělecké činnosti k 50. výročí vzniku KSČ, vydalo pořadatelstvo **upomínkové grafické listy**, které vytvořil Jaroslav Cheben; byli jimi poděleni významní účastníci a recitátoři. — Protože dále letošní ŠS byla jubilejní, patnáctá, vydala Osvětová beseda v Sobotce drobnou publikaci „**Sobotecká šrámkovská tradice**“, kterou zpracovala **dr. Vítězslava Šrámková**. Knížka dokládá význam půlstoleté šrámkovské tradice v Sobotce a podává přehled kulturní činnosti, která vrcholila v pořádání Šrámkových Sobotek. Tento tisk jistě přispěje k propagaci Sobotky a jejího festivalu. Jinak ŠS soustavně propaguje Zpravodaj ŠS, který za redakce prom. hist. Karola Bílka vychází již 8. rok; po dobu festivalu přináší denně informace o programech a vtipné postřehy z festivalového ruchu. Také denní a jiný tisk i hradecký a pražský rozhlas referovaly krátce i obšírněji o ŠS, pražský rozhlas si vyžádal také relaci pro anglické vysílání. I po ukončení festivalu se v tisku objevují četné hodnotící a vesměs kladné články. — Plakáty a pozvánky, které vyšly podle moderně a vkusně koncipovaného návrhu královéhradeckého grafika Jaroslava Chebena, byly rozeslány do mnoha míst v republice a jistě splnily svůj účel. — V Sobotce samé k propagaci přispěla Jednota a Kniha tím, že vhodně aranžovala výkladní skříně obchodů, jičínské Osvětové středisko zhotovilo letáky a poutače, místní rozhlas upozorňoval na jednotlivé pořady.

Tak byl propagačně připraven sobotecký festival, avšak nejúčinnějším propagačním prostředkem byly dosavadní úspěšné ŠS, jak ukazuje to, že se sem mnoho lidí rádo vrací a že stoupá počet přihlášek do zdejšího Exodu. ŠS se stala důležitým činitelem i v propagaci Sobotky a jejího kraje vůbec. O tom svědčí stále vyšší počet školních a turistických zájezdů, vedených těmi, kdo poznali zdejší kraj právě prostřednictvím ŠS. Nápadný je také stále silnější příliv rekreatantů a letních hostů. Těchto faktů, které mají značný ekonomický dosah, by si měly všimnout příslušné instituce a přičinit se o lepší uspokojování požadavků návštěvníků. Ukazuje se, že by bylo na čase vážně se obírat starým plánem, aby byl v Sobotce zbudován hotel, který by zvýšil lůžkovou kapacitu a

ulehčil ubytovací situaci. Rovněž dokonalejší vybavení celého areálu koupaliště by zvýšilo zájem a spokojenost rekreatantů. (Připomeňme, že ti si pochvalují vzorné označení turistických cest.) Jednota snad také uváží, jak pružněji v sezóně vyhovoovat poptávce po zboží všech druhů a jak rozšířením služeb v pohostinství předcházet návalům. A konečně správa města bude jistě dále zintenzivňovat péči o pořádek a čistotu na ulicích a veřejných prostranstvích a bude podněcovat majitele domů a domků, aby se více starali o jejich údržbu, neboť mnohé (i památkové) objekty pro svou zchátralost vzbuzují nepříjemný dojem. Dalo by se snad také dokázat, aby v městě, které je význačným autobusovým uzlem, fungovalo veřejně přístupné hygienické zařízení. Zkrátka bylo by žádoucí, aby to, co pro dobré jméno Sobotky vykonává sobotecký festival, bylo zhodnoceno a využito k dalšímu zvelebení a ekonomickému posílení města.

Závěr

Organizace Šrámkových Sobotek je založena na iniciativě a práci několika domácích lidí, kteří jsou ve spojení s MěstNV a Osvětovou besedou. Spolupořadatelé byly letos tyto instituce: Školská a kulturní komise ONV v Jičíně, odbor kultury KNV v Hradci Králové, Krajské osvětové středisko v Hradci Králové, katedry českého jazyka a literatury na pedagogických fakultách v českých zemích, Odborový svaz pracovníků školství a vědy — Exod; zvláštěního uznání zasluhuje spolupráce Památníku národního písemnictví, který zajistil večer k počtě Václava Šolce, a Ústředního domu lidové umělecké tvorivosti, který se postaral o dětské divadelní představení ZK Karosa, ustavil dva semináře a dodal pro seminaristy odbornou literaturu. Záštitu přijalo ministerstvo školství ČSR a Český ústřední výbor SSM.

Pořadatelé děkují všem institucím a jednotlivcům za spolupráci a pomoc i všemu občanstvu za pochopení a přispění ke zdárnému průběhu festivalového týdne.

Výhled do příštího roku

Šrámkova Sobotka byla a zůstává festivalem kultury slova a netradičně pojaté literární výchovy. Více a více se jí účastní mladá učitelská generace, na neposledním místě posluchači pedagogických fakult, pro něž hodláme roku 1972 zorganizovat již 5. ročník recitační soutěžní přehlídky. Pořadatelstvo ŠS při koncepci každého ročníku vychází i z potřeb a požadavků doby. Takovým dobovým postulátem je zapojit učitele do péče o estetickou výchovu současné společnosti, zejména mládeže. Máme ctížádost ukázat na XVI. ŠS, že příprava mladých učitelů pro školní a mimoškolní uměleckou tvorivost mládeže není na pedagogických fakultách zanedbávána a že má v některých oborech i vynikající výsledky. Podle ohlasu, s nímž se návrh setkává na pedagogických fakultách, doufáme, že se na XVI. ŠS představí mladí učitelé a učitelky nejen jako recitátoři, ale i jako zpěváci, hudebníci, výtvarníci apod., i když slovesné obory vzhledem k charakteru soboteckého festivalu budou mít jistě postavení dominující.

Exlibris
Jiřiny
Najmona
od Josefa
Fejara

Proměny jedné inscenace

(Úvaha na okraj představení RSŠD „Jitřní píseň“)

Byl to takový podivný apríl. Zatímco drtivá většina obyvatel této republiky spěchala domů k svým televizorům, aby s napětím očekávala začátek odvetného utkání našich hokejových reprezentantů s mužstvem SSSR a obírala se úvahami, zda se staneme mistry Evropy či nikoli, já jsem spěchal, abych se včas dostal z Pardubic do Hradce Králové a odtud pak do Sobotky. Kdo zná moje vášnivé fandovství, určitě nad tím kroutil hlavou. Naštěstí jsem nemusel nikomu vysvětlovat, že jedu na novou premiéru RSŠD — každý by to stejně asi považoval za apríl, zvláště, když by si spočítal, že budu tři hodiny na cestách, jen abych uviděl zhruba čtyřicetiminutové představení.

Upřímně řečeno, s ohledem na výše zmíněný hokejový zápas jsem ani nepočítal, že bude tahle premiéra příliš navštívena. Znáám sice vztah soboteckých obyvatel k poezii, ale přeci jenom... Když jsem se však v sálku místní lidové knihovny vítal se známými tvářemi, pochopil jsem, že pro ty „věrné“ je vystoupení „jejich“ Studia událostí, které nemůže konkurovat sebevětší atrakce. A tak účast krajské poroty a pražských přátel prof. Musilové a dr. Šrámkové slavnostní atmosféru večera jen podtrhla.

Byl jsem na ten večer až mimořádně zvědav. Věděl jsem, že jde o první větší samostatnou režijní práci nového vedoucího souboru Jaroslava Chrpy, že od členů souboru (mimořádně kuriozního svým věkovým složením) uslyším recitovat jinošské verše Jiřího Wolkra — a že zatím neuslyším hudební část inscenace, kterou komponoval Václav Hálek. Ale mnoho otazníků stále zůstávalo: jak se soubor vyrovná s předcházejícími vnitřními problémy, jak si interpretačně poradí s ne právě nejjednodušší Wolkovou poezií, jak naváže na tradici předcházejících experimentujících a nekonvenčních představení...

Odpovědi na uvedené otázky se mi toho večera nedostalo. Ano, dramaturgická kompozice „Jitřní píseň“ byla bezesporu zajímavá a působivá, interpretační úroveň sólových i sborových partií byla na obvyklé technické výši, soubor sám na mne působil, že svému novému režisérovi hluboce věří (nedivte se mým obavám, doma nebývá člověk prorokem), avšak přece jenom jsem měl pocit, jakoby se přes všechnu snahu nepodařilo vytvořit onen potřebný srdečný a niterný kontakt recitátorů s publikem. Snaha o to byla, to ano, ale tak trochu křečovitá; aranžmá mi pro tento typ inscenace připadalo místy příliš „aranžované“ a vlastní přednes někdy až nepříjemný snahou po preciznosti; řečeno žargonem „bylo to tak trochu studené“.

Uplynulo sedm neděl a v Náchodě se konaly opět Slavnosti šeríků a jejich součástí byla i krajská soutěž nejlepších východočeských recitačních kolektivů. Konečně rozhodnutí, jež vyhlásila porota po celodopolední poradě, znělo takto: o první místo se dělí a titul „Nejlepší recitační soubor Východočeského kraje 1971“ získává Recitační studio Šrámkova domu Sobotka. Překvapení? Snad, ale rozhodně ne velké. Sobotecký soubor měl v Náchodě

svůj velký den. Už dlouho jsem neviděl kolektiv s tak obrovskou chutí, spontánním nadšením (které se zcela logicky přeneslo i na diváky), optimismem a radostí z právě probíhajícího procesu umělecké tvorby. Inscenace od premiéry zřejmě dozrála, zbavila se křečovitosti ve prospěch lehkosti a přirozenosti, měla švih. Soubor byl tedy vyslán reprezentovat o měsíc později Východočeský kraj na Wolkrův Prostějov.

V kuloárech se začalo hovořit o tom, že RSŠD je zcela vážným kandidátem na Cenu Jiřího Wolkra, udělovanou za pozoruhodnou interpretaci básnickovy tvorby. Avšak po prostějovském vystoupení porota tuto inscenaci příliš neoceníla; i když nakonec zařadila RSŠD mezi soubory se standardními výkony a vyslovila mu za práci na „Jitřní píseň“ uznání, přece jen musím říci, že jsme čekali víc. Překvapení? Pro toho, kdo viděl vystoupení, ani příliš veliké ne. Příčina? Vidím jich několik. Svoji roli sehrála jistě i tréma a nervozita z toho, že soubor soutěží v Prostějově zahajoval, avšak to by se mu při jeho zkušenostech už nemělo stávat. Za hlavní považují tyto dva důvody: Za prvé mentální, věková a technická nevyrovnanost členů souboru. Způsobuje, že se v nejméně příhodný okamžik kolektivů proti své vůli a rozhodně bez zlé vůle rozdrobí na nekompatibilní skupení jedinců, kteří na jedinou ztratí společný jazyk a v divákovy vzniká dojem ne zcela dobře doladěného orchestru. V takové chvíli je nutné, aby režisér souboru vahou své osobnosti kolektiv sjednotil — aby mi bylo dobře rozuměno, mám na mysli pochopitelně jednotu vnitřní, tvůrčí. S tím souvisí také problém fixace, známé Achillovy paty všech amatérských souborů. Neboť vnitřně pevně fixované představení prostě nemůže doznat od reprízy k repríze tak zásadních změn. Jenže: je vůbec v silách amatéra tento problém zvládnout?

Druhý důvod vidím v přílišném sepětí tvorby Studia s domácím prostředím. I když se v posledních dvou letech podařilo prolomit kdysi nepochopitelnou nechuť souboru k vystupování mimo „mateřskou scénu“, přece jen se mu stále ještě nedostává zkušeností ze hry na jiných pódiích, zvláště pak na velkých divadelních sálech, kde prostorové a pohybové aranžmá vyznívá pochopitelně jinak a také se zcela jinak navazuje kontakt s divákem. Režisér Chrpa si byl tohoto úskalí patrně v Prostějově vědom a snažil se je překlenout zvýšenou mírou stylizace, jenže výsledek byl přesně opačný a Wolkrův poselství si v tuto chvíli k divákovi prostě cestu nenašlo.

Ostatně za týden na to jsem viděl „Jitřní píseň“ počtvrté, tentokrát v rámci programu XV. Šrámkovy Sobotky, a při té příležitosti jsem si svoji předcházející teorii definitivně ověřil. Doma, v důvěrně známém prostředí, před důvěrně známým a duševně spřízněným publikem, se RSŠD představilo citově bohatou inscenací, jež byla uvolněná, prostá a s posluchačem si rozuměla. A dá-li se o letošním ročníku ŠS hovořit jako o úspěšném, má na tom svůj podíl představením „Jitřní píseň“ i RSŠD. Takže je vlastně všechno v pořádku; neboť kdo z nás je dokonalý a nemá na sobě už co zlepšovat? Miloslav Kučera

Staré české legendy v podání souboru Chorea Bohemica. V sobotu 17. července ožilo nádvoří památného hradu Kostí postavami z českých legend. Soubor zpěváků, hudebníků a tanečníků, který vznikl v r. 1967, zavedl početné a velmi vděčné obecenstvo o několik století zpět v poetickém a radostném jevištním pásmu starého českého folklóru.

Nádvoří hradu je přímo předurčeno pro podobné akce a byl to skutečně nevšední zážitek, na němž se stejnou měrou podílejí všichni tvůrčí tohoto letního podvečera. Ve zdech staré gotické stavby zazněla jako před staletími hudba i zpěv.

V hudbě Jaroslava Krčka, známého posluchačům rozhlasu z relací „Hrají a zpívají Plzeňáci“, slyšeli jsme mnoho nástrojů — od houslí a basy přes zobcové flétny až po fanfiroch, zvonky, vozembouch a valchu. Sám Krček je výborný muzikant a zpěvák. Celé pásmo ve znamenité choreografii Aleny Skálové je velmi vtipné i po výtvarné stránce (akad. malířka Olga Fejková). Kroje

i masky postav legend doplňují výrazně a vesele celkové pojetí, aniž při tom zesměšňují či urážejí. Mnohde nám připomínají malby či dřevořezby starých mistrů (např. svatební stůl v Káni galilejské). Nevíme, jak se na aranžmá podílela choreografie a režie (V. Bárta). Výsledek však činí dojem práce skutečně kolektivní a dokazuje, že folklór, často přezíraný a podceňovaný, skýtá bystrým hlavám stále vděčné možnosti k jevištnímu zpracování. I když znám např. Legendu o sv. Dorotě v pojetí E. F. Buriana, líbí se mi tato právě proto, že je prostší, lidovější a nezastírá tuto lidovost jevištními finesami. Jako ostatně celé pásmo.

Jsmo vděční provozovatelům (správe státního hradu Kostí a Osvětové besedě v Sobotce) za velmi dobrý nápad oživit věkovité prostředí hradu postavami z Anno Domini a líbeznou hudbou minulých století.

Bylo to opravdu radostné odpoledne a vděční posluchači a diváci se jen neradi rozcházel.

Bohumil Trefil, hudební skladatel, Mladá Boleslav

K JUBILEU JARMILY GLAZAROVÉ

(Projev na literárním večeru v Památníku národního písemnictví v Praze)

Historik české literatury má právo zamýšlet se nad tvůrčí úlohou a schopností ženy jako autorky, spisovatelky. Pozoruhodný je počet ženských jmen v naší literatuře. Pozoruhodnější je ještě to, jak mnoho tato jména znamenají. Božena Němcová je dokonce reprezentantkou české národní kultury, českého etického, lidského i společenského ideálu. Karolina Světlá je spolutvůrkyní vysoké etické normy obětavosti a tvořivosti, jež pro národní společnost vytyčila generace Nerudova a Smetanova. Eliška Krásnohorská zaslouží obdiv nejen pro své emancipační snahy, ale i pro odvahu k samostatnému kritickému myšlení. Teréza Nováková prokázala schopnost české spisovatelky domýšlet a rozvíjet odkaz národní tradice v pokrokovém duchu nové doby. Růžena Svobodová přinesla do naší prózy nervní citlivost slova jako vodítka psychické citlivosti počínající moderní doby. Božena Benešová dokázala s rozhodnou energií ukázat na mravní rozpory měšťáckého světa, jehož krizi současně zobrazila A. M. Tilschová. Marie Pujmanová pak s ještě větší rozhodností i jasnoživotností ukázala na společenskou sílu, která je schopna vyvést člověka z krutě nespravedlivého a nesvobodného světa třídní společnosti na cestu ke světu „nejkrásnějšímu“. Marie Pujmanová prokázala poslední možnost spojit kritickou intelektuální analytičnost s citovou lidskou účastností.

Neuváděl jsem tuto úctyhodnou řadu ženských autorčích jmen proto, abych národní umělkyni Jarmilu Glazarovou ukázal jako výslednici této tradice, jako samozřejmý součet slavných hodnot, či jako jejich prodloužení.

Jarmila Glazarová je v naší literatuře právě Jarmilou Glazarovou. Jedinečnou tvůrčí osobností, neredukovatelnou ani na tradici, ani na nějaký umělecký směr nebo proud. Dokonce možno říci, že málokterý autor v naší literatuře vystoupil na veřejnost tak zcela jen za sebe, s tak obnaženým záměrem vyslovit jen své nejvlastnější osobní prožitky, vyrovnat se se svou bolestí i se svou už jen vzpomínanou radostí, tak jak to učinila Jarmila Glazarová ve své prvotině Roky v kruhu. Nenavazovala na žádné literární dílo, na žádné jméno. Začínala od sebe.

Avšak uvedená jména českých autorek nebyla připomenuta zbyhdom. Znaky jejich jedinečných tvůrčích typů, od sebe někdy tolik odlišných, připomínající nám vlastnosti osobností i díla Jarmily Glazarové. Některé z nich mají u Glazarové výraznější podobu, jsou jakoby umocněné. Jiné zase jsou spojeny nebo sloučeny v syntézu, v harmonickou jednotu.

Tak například citový přístup ke světu, ono vnímání světa a lidí srdcem, jež charakterizovalo první naši velkou autorku, je velmi příznačným rysem Jarmily Glazarové. Nejotevřeněji se projevil v díle nejosobnějším, v Rociích v kruhu. V nich je srdce, cit šťastně milující a bolestně soucinný, poetickým přístupem k světu. Jím především, ovšem také i rozechvělými, dychtivě napnutými smysly vnímá autorka lidi a věci kolem sebe. [Zatím jen kolem sebe.] Jím je hodnotí a staví do hierarchie lidských hodnot, neboť lidskost je a už navždy zůstane pro ni mírou světa, života, umění a krásy. Srdcem také Glazarová mluví, vypravuje. Je její mateřštinou. Sloh Jarmily Glazarové má emocionální zdroje, emocionální znaky i emocionální působivost. Slovo horoucnost by bylo nejlepším atributem autorčiny lidské i umělecké osobnosti i jejího výrazu. Hodilo by se i k jejímu prvnímu románu i k jejím posledním publicistickým črtám a statím.

V souvislosti s uvedenou ženskou tradicí v české literatuře jsem mluvil o pevném etickém řádu, jehož strážcem byly právě ženy-autorky. I tento mravní lidský řád je vyjadřován a hájen dílem Jarmily Glazarové. Tvoří pevně vyznačený ideový půdorys jejích románů, Vlčí jámy, Adventu. Jeho základní hodnotu tvoří láska. Láska, která se upíná k druhému člověku, která nemyslí na sebe a je schopna pro toho druhého i velké oběti, přesněji sebeobětování. V duchu tohoto etického řádu souzeno a odsouzeno je Jarmilou Glazarovou sobectví, jež si chce druhého osvojit, podrobit, sobectví nechápavé a nevidoucí pseudolásky, nebo přesněji sebelásky. Vlčí jáma tyto dva protichůdné postoje konfrontuje a dává jim epickou podobu dramatického konfliktu. Advent pak tento v podstatě už dramatický konflikt obklopuje lyrickou atmosférou emanující z niterných představ a citových vzruchů i z básnického slova vypravěčky.

Ale tyto emocionální a etické faktory umělecké tvorby Jarmily Glazarové nejsou jediné a osamocené. Provází je velký pozorovatelský talent, který registruje objektivní realitu světa do nepatrných věcných detailů a který postupně proniká k poznání větších sociálních celků a třídních antagonismů. Tento rys pozorovatelské a zobrazovací schopnosti autorčiny můžeme označit jako realistický. Nejsilněji se ovšem uplatnil v dílech, jež mají blízko k literatuře faktu, k reportážním žánrům, například v Chudé přadleně a v Leningradu. K tomuto realistickému postřehu přistupuje u Glazarové postupně stále víc vyhraňované společenské vědomí. Tedy to, co bylo vlastní právě těm největším autorkám naší literární tradice a co bylo mnohdy přiznáváno přednostně autorům-mužům. U Jarmily Glazarové rostlo z trpkých životních zkušeností mladé, brzy osiřelé sourozenecké dvojice v hladových letech první světové války. Pak z poznání mladé ženy, jak palčivou je na Ostravsku sociální otázka, jak z třídních kořenů roste zlá měšťácká mentalita. Toto společenské vědomí krystalizovalo v těžkých dobách druhé světové války. Oživovalo se osvobozeným rozhledem po světě i v poválečných letech, především ve styku s lidmi i historii hrdivského města Leningradu, který se stal autorce představitelem socialistické země, v jejímž jménu jsme začali žít novou epochu našich národních dějin.

K tomuto postoji lze ovšem znova připomenout českou literární tradici představovanou jmény Majerové, Malířové a Pujmanové. Ale tento postoj je autorčinou odpovědí především na současnost, na společenskou současnost, kterou Jarmila Glazarová žije tak, jak je tomu u ní vždy: celou svou bytostí, celým svým citovým zápletem, celou svou činnou energií. Lze tyto kladné etické hod-

Národní umělkyně Jarmila Glazarová (uprostřed) s prof. N. Melnikovou-Papouškovou (vpravo) a Dra. Bílkovou-Kyzivatovou (vlevo) v Sobotce r. 1968

noty autorčiny, jež se projevily i v její publicistice, zaštiňovat bludnými omly doby? Myslíme že nikoli!

Nad přesnou kresbou maloměstského prostředí ve Vlčí jámě, nad pevnými a kriticky ostrými tahy povahokresby, jimiž vykreslila maloměstský sobecký a krátkozraký typ tety Kláry, jedné z nevyzrálejších postav moderní české prózy, nad promyšleným kompozičním plánem tohoto románu, stejně jako nad umnou a zcela moderní synchronizací vnitřních a vnějších dějů v baladicky laděném Adventu si nemusíme připomínat, že tyto umělecké hodnoty vytvořila žena. Ale přesto snad smíme si specifický rys ženskosti připomenout u celku vypravěčského díla Jarmily Glazarové. Spočívá v důvěrnosti, s níž se blíží k lidem, květinám, k věcem. Je v láskyplnosti jejího

účastného zájmu o lidské štěstí, o harmonii lidských vztahů. Je v teplém, vroucím slově, jež se přimyká ke čtenářovu srdci, je v naléhavé intonaci její věty, jež probouzí svědomí a účastenství a říká své rozhodné ano i ne. Ale toto nenahraditelné ženství je i tam, kde se ona, která má dar vyprávění, zamlčuje a kde cítíme už jen živý pohled jejích světle rozhořelých očí.

A já jsem se proto odvážil začít svůj projev stručným rodokmenem ženského přínosu do české literatury, abych mohl skončit svůj malý medailón Jarmily Glazarové právě těmito nejvladnějšími ženskými příznaky její tvůrčí osobnosti, kterými jí má lidská srdce a pro které jí miluje její miliónové, nikoli snobské, ale lidové čtenářstvo.

Jaroslav Seifert sedmdesátiletý

23. září odpočítal čas národnímu umělci Jaroslavu Seifertovi sedmdesát let. Je to neuvěřitelné. Protože kdykoliv čtu jeho verše, jeví se mi tak přítomnými, jako by je básník napsal teprve před krátkým okamžikem. A přece... Vždyť už je tomu řada let, co mi učarovala jeho „Píseň z války v 66. roce“, která končí nezapomenutelnou pro mne slokou: „Ponuře trůní rozbořené Trosky, pod stromem mrtvý, buben bubnuje: Tu leží jeho kvěr, tu leží patronašky a všechny jeho marné naděje.“ — Po čase jsem se setkal s jinými ještě verši tohoto básníka, v nichž oslovuje náš kraj: „Semtinská lípa, dnes by právě měla v každém tvém květu zabzučeti včela... A právě dnes v hospodu pod Kostí měla by přijít z kraje mládež všechna a nejlepší kapela sobotecká...“ — Jsou to verše, věnované památce prof. Josefa Pekaře.

Není divu, že se Jaroslav Seifert u nás tak vyzná. Pokud vím, jezdil do Jičína a pohled na Trosky z vyhlídky v Prachovských skalách má nezapomenutelně zapsán ve

svém srdci. A pak — u nás se narodil Fráňa Šrámek. Básník, který pro generaci Seifertovu znamenal víc, než vůbec dneska dohlédáme. Šrámkův Splav — to pro ni byla sbírka přímo křestní! Však to také Jaroslav Seifert v jedné z básní, které Šrámkovi věnoval, řekl o jeho knížkách veršů zcela jasně: „Ty jeho nosili jsme věčně po kapsách, až zbyly z nich jen potrhání listy...“

Totéž se stávalo a stává nám s knížkami Seifertovými. U básníka tak bytostně českého to snad ani nepřekvapuje. A právě tuto samozřejmost přístupu k jeho dílu bychom měli čas od času odhrnout, aby zazářilo v nové, pro nás dosud netušené kráse. Neboť verše Seifertovy mají magickou moc životní moudrosti. Co se nám někdy zdálo být jen lehkou písničkou, dostává s léty života novou tvář, smysl a podobu. Snad proto nám jeho verše připadají jako čerstvě natrhaná kytice. Nevadnoucí. A právě proto se nechce věřit těch sedm křížků jeho života... Š

SEMTINSKÁ LÍPA

Semtinská lípa se řadí k nejvýznamnějším stromům, které se dochovaly z minulosti, a svým významem přesahuje rámec Východočeského kraje. Především vyniká obrovským vzrůstem a prvotřídní krajinnotvornou hodnotou při poměrně zchovalém zdravotním stavu. Podle současně platné nomenklatury má strom předpoklady k tomu, aby jako jeden z mála případů byl prohlášen za „chráněný přírodní výtvar“, který požívá vyšší právní ochrany než běžně označovaný „strom chráněný státem“.

Stáří tohoto stromu je odhadováno různě. Jan Evangelista Chadt-Ševětinský ve své práci „Dějiny lesů a zahradnictví v Čechách a na Moravě“ (Písek 1914) uvádí, že lípa u dvora Semtína u Sobotky je stáří asi 400 let. Koruna se skládá nejméně ze 13 silných samostatných kmenů. Její hmotu znalci odhadují na 32 prostorových metrů. Lípa je zaznamenána v mapách generálního štábu. Podobně J. Ploch v místopisných poznámkách k Pacovskému knize Český ráj (I. vydání Praha 1962) se zmiňuje, že stáří lípy se odhaduje na 600 let. Článek „Semtinská lípa“ napsala také Gabriela Mačenková do časopisu Náš domov (Jičín 1925/6, str. 123—125). Ta uvádí stáří 250—300 let. Toto stáří je zřejmě nadsazeno, působí zde velikost stromu. Dokonce někteří místní lidé věří i pověsti, že pod touto lípou měl svůj hlavní stan Jan Žižka, když údajně obléhal Kost.

Lépe nám stáří lípy pomohou určit historické prameny, které udávají, že kolem r. 1740 byla na tomto návrší postavena socha Jana Nepomuckého, dílo kosmonosského sochaře Martina Jelínka, rodáka ze Sobotky. A jak bývalo zvykem, kolem této sochy byla z každé strany zasazena lípa. Skutečně zde rostly lípy dvě, jak uvádí Mačenková, „jedna z nich však, mohutnější, byla 24. srpna 1858 vichrem vyvrácena. Pan Taneček ze Lhoty Staňkovy vypravuje, že jeho otec odvázel z oné lípy dříví, jehož prý bylo 60 sáhů.“ Obě lípy jsou také zakresleny na mapě kosteckého panství asi z r. 1750 od zeměměřiče Hötzla.

Dnes má strom výšku cca 35 metrů, obvod kmene v prsní výšce činí přes 7 metrů (r. 1923 výška cca 32 metrů, obvod kmene ve výšce 130 cm činil 620 cm, průměr koruny cca 30 metrů). Při dobré viditelnosti je lípa patrná až z Krkonosů.

Poprvé byla lípa stažena železnými kleštěmi péčí kosteckého velkostatku r. 1911. Od té doby bylo toto stažení

obnovováno a kontrolováno, takže lípa ve zdraví překonávala rok za rokem. Až letos 24. dubna se v koruně chráněného stromu odlomila asi 20 metrů dlouhá větev, která při pádu srazila další dvě menší větve. Příčinou byla snížená mechanická soudržnost dřeva v basální části větvě s ohledem na značnou délku a váhu větve a příznaky pokročilého stáří a počínající hniloby. Skupina pracovníků Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody Východočeského kraje v Pardubicích a správy Chráněné krajinné oblasti Český ráj (ing. Šilhart a M. Pojkar) s pracovníky polesí Kost (s. Šlechta a Novák) a kovářem státního statku v Semtíně Řehákem, přistoupila 13. května 1971 k úpravě lípy. Byly zarovnané tři silné pahýly po zlomených a suchých větvích, deset slabších bylo upraveno ručním řezem. Řezné plochy byly natřeny zelenou fermezovou barvou. S Komunálními službami Sobotka bylo dojednáno zhotovení plechu na pokrytí starých řezných ploch. Pak došlo 16. července k další katastrofě, kdy se odlomila opět obrovitá větev a při pádu strhla a poškodila sochu Jana Nepomuckého. Odpovědní pracovníci přikročili ihned k dalšímu dílčímu úpravám a do plánu státní ochrany přírody na rok 1972 bude zařazena generální údržba Semtinské lípy. O postupu prací budeme čtenáře informovat.

Nezbývá tedy než věřit, že budou podniknuty účinné kroky k zajištění Semtinské lípy, aby po další desetiletí a staletí byla jedním z nejcharakterističtějších symbolů Sobotky.

A ještě dvě poznámky závěrem. V souvislosti s jejím poškozením se o lípě hodně psalo v denním tisku. Znovu byly připomínány verše Šrámkovy, Šolcovy, Seifertovy, slova Pekařova atd. Ti všichni však správně mluvili a mluví o Semtinské lípě (s krátkým i), neboť je pojmenována podle dvora Semtína a ne podle Semtína u Pardubic.

A druhá: ujal se některý jednotlivec či instituce usku-tečnění návrhu, který jsme v květnu publikovali — začít pěstovat pro jistotu novou Semtinskou lípu? Podejte nám zprávu do redakce!

Zpracováno s použitím informací pracovníků KSPPOP Vč kraje v Pardubicích ing. Jar. Mačáka a prom. biol. Vágenknechta a pracovníka ČSAV RNDr. Karla Samšiňáka CSc.

3. POČÁTKY FOTOGRAFOVÁNÍ

Václav Havlík,
kameník z Libošovic
kabinetka z ateliéru Jindřicha Neužila v Sobotce

Visitka z ateliéru
Josefa Picka v Jičíně
před r. 1890

Josef Barkman

Pomístní jména v Dobšicích a Meziluží

V Dobšicích na návsi
jsou lípy zelený — — —

Dobšice, jméno to zajisté starého původu, jest tak řečeným jménem rodovým, neboť Dobšici nazývali se kdysi potomci Dobšovi. Později ujal se čtvrtý pád Dobšice a označoval pak již místo, kde tito Dobšici bydleli. Osada Meziluží dostala pojmenování podle povahy místa od mokrých míst. Dobšice s osadou Meziluží tvoří jednu katastrální obec, jež náležela pod pravomoc panství kosteckého... (Výpis z pamětní knihy obce)

Jdeme-li po okresní silnici od Rytířovy Lhoty k Dobšicům, zbudované v letech 1882—1883 nákladem 9000 zl. a vyúsťující na křižovatce „U pomníků“ v žehrovských lesích, zastavíme se nejprve v zátočině zvané **U březí**. Po levé straně se nám otevře malé romantické údolíčko s loukami, ohraničené pásmy lesních porostů. Vede ke Kostí a říká se mu **Na dolách**. Tyto louky až ke hranicím kosteckého katastru, kde se říká **Na partofáku**, byly až do založení JZD majetkem obce a užívali je drobní držitelé, domkáři a baráčníci v místě. Vyvýšenina po pravé straně zvaná **Hrádek** (zčásti role a les) našla své pojmenování pravděpodobně v době rytířské či zemanské slávy, kdy tam asi stávala nějaká tvrzka či dvorec. Přilehlé čp. 23 u silnice volá se **Na proutku**. Zdá se, že toto jméno stejně jako jméno **U březí** má svůj původ od plevelného lesního porostu, jako jsou břízy, jivy, jeřáby a osiky.

Za Hrádkem se nám otevře výhled na vlnovitý terén úvalů a prudkých strání nyní zatravněných, zvaných přiléhavě **Na stráni**, **V rokli**, **V pilce**, **Na skalách**, **Pod lesem**, **Pod duby**. Trochu nás ovšem při té romantice zamrazí po zádech, když si připomeneme, že ještě před několika málo lety obracel po těch svazích zpocený orač s potahem nesdílnou půdu, ženy a děti tloukly motykami tvrdé hroudy a na některá místa se ůhnůj vynášel na zádech stejně jako úroda zpět.

To už dojdeme **Ke studánce**. Pod korunami buků a smrků tu vyvěrá u skály z hlubokého nitra země křišťálový pramének. Chodí sem pít lesní zvěř a lidé přikládají studánce téměř zázračnou moc, protože voda z ní prý léčí všechny nemoci a neduhy. Tato studánka je však velmi rozmarná a vrtošivá. Někdy si postaví hlavu a jen tak tak nějakou slzičku uroní. Teď ale, v posledních letech, div se neupláče a nepotrhá.

To jsme už na hranicích kosteckého katastru a dříve, než přejdeme **Ovčáckou cestou** podél **Visáku** k silnici, zastavíme se **U rybníčka**, bahnitého, slatinovitého lesního zákoutí, odkud byla v r. 1969 vyhloubena hluboká **Barkmanova stoka** podél luk Na partofáku k rybníku **U cisterny** v katastru Podkost. Úvalem zvaným **U verpanů**, kde před lety rostla kolonie mohutných modřínů, dojdeme podél turistické stezky k lesnímu pahorečku zvanému **U hole**. Před časem se zde ještě polařilo, ale pro neúrodnost pozemku byla parcela zalesněna. Pojmenování vzniklo snad proto, že hospodaření tu „bralo na hůl“ či snad zde býval dlouholecný neplodný úhor jako ovčí pastvisko (viz pojmenování blízké cesty **Ovčácká**).

Po **Ovčácké cestě** jsme došli k silnici vbíhající do klínu kosteckých a žehrovských lesů. Říká se tu **Na obci**, jsou

Jak se začalo v Sobotce fotografovat, nedá se zjistit. Jen náhodou se zachovalo jméno fotografa Musila v materiálech ochotnického divadla r. 1868 [K. Bílek na str. 9. letošního Zpravodaje]. Co fotografoval, jak a čím, to se asi už nikdy nedovíme. Fotografie mají totiž dva velké nepřátele. Prvním je světlo, které zvolna a nenápadně rozleptává a ničí chemicky vzniklý obrázek, druhým jsou dědici. Úmrtím původního majitele se totiž ztrácí souvislost. Jen zřídka znají dědicové zobrazené osoby a často i v tom případě je dědictví tohoto druhu málo zajímavé. **Prosím vás, najdete-li doma nějaké staré fotografie, nezahazujte je. Je to cenný materiál, i když už nevíte, co nebo koho představují.** Nabídněte je nejbližšímu archivu či muzeu, nebudou-li tam mít pro ně místo, předají je vaším jménem do některé státní sbírky, kde se tyto věci shromažďují.

V osmdesátých letech minulého století bylo zvykem chodit ze Sobotky k fotografovi do některého z větších měst. Do „velkoměstských“ ateliérů v okolí se pak dojíždělo ještě dlouho po první světové válce, kdy už měla Sobotka svého vlastního fotografa. Patřilo to tehdy jaksi k vyjádření určité majetnosti a dobrého tónu. V dobách fotografického dávnověku byl v okolí nejsnadněji dosažitelný Jos. Pícek v Jičíně. Také turnovští fotografové, např. výtečný J. Šimon, nebo V. E. Gran, ojediněle F. Böger z Ml. Boleslavi nebo Ant. Brožek [který v době svého působení v Rovensku kopíroval na masky v okolí obrázků různé dekorativní vzory] jsou v soboteckých sbírkách občas zastoupeni. Najdou se tu samozřejmě i obrázky provenience značně vzdálené, to je ale odvislé od toho, jak která rodina byla rozmístěna po světě. Tehdy se podobizny kopírovaly především na tzv. visitky, formátu asi 6 x 9 cm, podložené kartónkem, nebo na kabinetky, rozměru zhruba dvojnásobného. Na tyto dva formáty se vyráběla rodinná alba, často vázaná do nákladných materiálů a zdobená bohatě kováním.

Některé fotografické ateliéry si pořizovaly pojiždné temné komory, s nimiž kočovaly. Nutil je k tomu konkurenční boj, který byl velmi ostrý. Jméno jedné takové firmy, která fotografovala r. 1882 v Sobotce, nám zachoval dr. Pícek ve svém článku o Šrámkově kolíbce [Věstník, roč. 52, str. 5]. Byla to chrudimská firma Tietz-Gallat.

V devadesátých letech se dostal do Sobotky pražský fotograf Jindřich Neuzil, který přijel s podobnou pojiždnou laboratoří, a když zjistil, že Sobotka by byla vhodným místem pro trvalejší usídlení, usadil se tu na delší dobu. Svě fotografie označoval nejprve razítkem na rubu kartónků, později si dal dělat kartónky s vyraženým jménem a s označením Sobotky jako místa působení. Fotografoval

Visitka z ateliéru J. Neuzila v Sobotce

zřejmě pod širým nebem, ale byl vybaven kulisami, před které fotografované osoby stavěl, a dokonce i četnými rekvizitami a vkusným nábytkem. Technicky stál na úrovni své doby a dokázal kopírovat své obrázky do šedivých okrajů masky, tzv. plaqué. Tuto techniku ale užíval zřejmě jen krátkou dobu po přestěhování. Jak dlouho v Sobotce působil, není známo. Zdá se ale, že koncem století byl již odtud pryč a tak byla Sobotka opět odkázána na fotografy v okolí.

S

zde políčka a caparty pastvin podél lesa, písčité a neúrodné. Silnice dělí role na dvě části, zvané **Za vsí** a **U habru**. Stával zde rozložitý staletý habr, který vzal za své v r. 1921 při mohutné vichřici.

Část rolí po levé straně silnice nese pojmenování **Na kopaninách** a **Na písčících**. Jména opět charakterizují neúrodnou půdu, povahou mělkou, lehkou, písčitou, prostě dle místního nářečí „žravou“.

Od silnice se pustíme úvozovou cestou, která odděluje obecní les od poleší kosteckého. Mineme bývalé obecní **Mrchoviště**, kout, kde před dávným časem tábořily kočovné tlupy u svých ohňů. Podél cesty je vyhloubeno několik nádrží, ve kterých se hromadila slatinovitá voda, a došičtí hospodáři ji používali k napájení dobytka v období sucha, kdy obecní louž vysychala. Odtud název **U louží**.

Po této cestě se vydáme k novému údolí, tentokrát už **Pod Meziluzí**. Vine se od osady Meziluzí mezi lesy a stráněmi a končí **Pazderníkovou loukou** na rozhraní poleší svijanského a kosteckého a katastru obcí Dobšice, Žehrov a Podkost. **Meziluzskou cestou** po levé straně lučinatého údolí od **Kosištěte**, lesní do kotlinky, zarostlé v létě hojně mohutným zeleným kapradím, kde voní v parných letních dnech po lijácích podhoubí hřibů a křemenáčů a tlíč humus, dojdeme přes **Tůmů kopeček** až k **Šimerouskám**. Toto lahodné, dráždivé a šelmovské jméno nás donutí k přemýšlení, odkud se tu vzalo. Jsme v příšeří a tichu mezi stěnami boroví a skal a fantazie nám přičaruje, co historie zamlčuje. Byly tu tajné schůzky pytláků, zbojnických tlup, přechováváčů a odběratelů upytlačené panské zvěře, schůzky milenců, tajná shromáždění náboženských blouznivců či útočiště pronásledovaných? Meziluzská ces-

ta, nenápadná a odlehlá spojka mezi bývalými okresy Jičín a Turnov v žehrovských lesích bývala vždy živou tepnou zákonných i nezákonných obchodů a pašů turnovských i jiných obchodníků s dobytkem a dřívím z panských lesů atd. Ve válečných letech dobře sloužila k tajným převozům obilí do mlýna dobrého pana otce Laušmana na Žehrově.

Jdeme-li po ní od Šimerousek dále, zůstává nám po pravé straně svažitý pruh lesa zvaný **Na pasekách**. Ještě v posledních letech minulého století se větší část těchto parcel obdělávala. Chalupníci, baráčníci a podruzi tady měli každý svůj kousek kopaniny, kde sázeli brambory nebo silí kousek reže na chleba, když si předtím vykopali pařezy a půdu v potu tváře připravili k chudému živobytí. Ke konci poslední války měli tu v hustém lesním mlází a houštinách úkryty uprchlí zajatci, převážně ruští.

Za lesem se nám otevírá tři nová údolíčka: **Dědkův žlab** (pojmenován po majiteli), **Sádek** a **U splavu**. Někdy v první polovině šestnáctého století býval zde v těsné blízkosti panský rybník **Na ohradě**, odtud ona dvě poslední pojmenování.

Nyní vystoupíme úvozovou cestou nebo **Žofkovým žlabem** západním směrem na polní planinku, kde se říká od pradávna **Na zahajku**, jistě proto, že leží na samém okraji žehrovských lesů a hájí, kde běží hranice obou katastrů.

Přes výběžek lesa **Boroví** přejdeme do **Bábova konta**, cípu rolí, který je pojmenován po svém bývalém hospodáři Karlu Bábovi čp. 7 z r. 1788. Po pravé straně uvidíme myslivnu žehrovského, dříve svijanského poleší, kde se říká **U hájenky**. Nyní se nám otevírá nový výhled přes roklinu osady Meziluzí na protější stráně s úžlabinkami,

údolíčky a svahovitými poli s charakteristickými názvy dle tvarů, jako: **Zázvorek**, **Zdobina**, **Na lipce**, **U cihelny** a **Na hlince**. Na lipce snad kdysi stávala nějaká státue, boží muka obklopená lipami. Je to nejvýše položené místo v katastru obce, odtud je výhled do celého okolního kraje a vždy se tu scházivala celá obec v den „pálení čarodějnic“. **U cihelny** a **Na hlince** nacházíme pravou masťnou a hlubokou cihlářskou červenici, cihly se zde páily ještě ve dvacátých letech.

Velmi nás zaujme protější výstavný statek čp. 1, kde sídlí rod Jirčáků již od r. 1686. Vidíme tu úval pastviny **V sadě** a **Na strání**, role **Za sušárnou**, **Na rovince** a **U akátů**. Vysvětlovat tyto názvy není třeba. Ještě se zastavíme **U močidla**, přirozené to prohlubně patrně se zaniklým pramenem, kde se kdysi protíral a máčel len.

To už se setkáváme se jménem **Devětník**, nyní **Dehetník**. Původní název nalézáme ještě na katastrální mapě z roku 1906, změna se mi zdá násilná, snad vznikla špatným čtením nezřetelného rukopisu. Pojmenování Devětník má vztah k určitému počtu rolí, pozemků. O výrobě dehtu nic konkrétního nevíme, jen podél cesty od Srbska jsou stopy po lámání opuky.

Touto cestou dojdeme hlubokým úvozem mezi akáty až k soše **Panny Marie Bezdězké**, postavené nákladem Jakuba Jirčáka z čp. 1 v r. 1776. Je celá obrostlá bohatým keřem nádherného bílého bezu, který tu vysadil František Barkman z Rytířovy Lhoty. Vlevo vede cesta kolem **Lopaty** (klínu orné půdy) lesem a strmou strání kolem **Lomu** a **Hrnčířovy rokli** až k povodí Žehrovky a k mlýnu **Pod Vyskří**. Do tohoto věčně zasněného, poklidného a přítvívitého údolíčka bychom také došli od Jirčákovic chaluupy **Ve jmelem**, divoce to rozeklaným průsmykem s oslzlými balvany a skalami porostlými osladičem, kde ještě mnohdy v červnu se ve skalních rozsedlinách třeptávají kousky ledu a kde si náhodný poutník uvědomuje svou malost.

O kousek dále přicházíme k novému rozcestí. Vpravo vede k Meziluzí **Chrtkova cesta** a vlevo, když přejdeme krátkou rovinou, kde se nám otevře krásné panorama výhledu na Vyskeř, Kozákov, Krkonoše, Trosky, Tábor, Kumburk a Bradlec, dojdeme ke končině, která je svou svérázností skutečně jedinečná. Je to **Krupník**, **Rozsypalov** — a chcete-li, i **Práhlánov**, **Práhlánovská republika**. Vidíme terasovitě zjižvenou a rozervanou stráň a chce se uvěřit, že dle dávných pověstí a skazek je zde ono místo, kde při stvoření světa čert svým ocasem zametal, co Stvořitel zaséval. Dnes jsou zde rozsety chaty a sruby rekreatantů, ale žili zde a dosud dožívají své trpké úděly lidé, kteří z tohoto kamení dobývali svůj chléb.

Od Rozsypalova přejdeme přes družstevní hony ke **Koutům**, když jsme minulí sérii vlčích jam zvaných **U díry**. Ozdravovna pod Hlubokými, dílo to nedávno zemědělského MUDr. Jiřího Šolce z Turnova, nás přivítá úsměvnou pohodou tichého zákoutí.

Dojdeme k **Okrajicům**, úzkému jazyku pole pod cestou k **Hlubokým úvozům**, které spojují samotu Kouta se světem. Po pravé straně přehledněme **Široký kus**, lán úrodné půdy JZD, a zajdeme si na **Koutek**, slunné a laskavé místočko, polní výspu, kde kvete plno kvítí, na sklonku léta voní vřes, zlátne listí buků a dubů a vysoká vychází v podvečer na pastvu.

Jsmo už skoro na konci svého putování, zbývá nám ještě sejít **Vondrákem** k pleskotské silnici a ke mlýnu pana Vika na rozhraní vyskeřského katastru. Vzpomeneme přítom nelidské námahy, kdy sem za první světové války došli a meziluzští občané snášeli strmu strání pytle obilí na zádech a zpět vynášeli mouku, obávající se rekvizicí a četníků.

Hlubokou, teskně zachmuřenou lesní roklinou **V želích** stoupáme podél **Maštálí**, skupiny dutin a jeskyněk zejících z pod převislých hřbetů skalisek v příšeří mohutných smrků, a ocitáme se znovu **U březí**, východiska naší zajímavé procházky za pomístními jmény. Ale několik nám jich ještě zbývá.

Přejdeme Tomsovu **Plahošinu** a pod námi vede do Meziluzí cesta nazývaná **Ve drážkách**, patrně proto, že to dříve býval jen takový úzký srázný průsmyk mezi skalami, drážka, kterou se od pradávna naklopytalo mnoho lidí s putnami prádla ke **Korytu** u meziluzského pramene, kde se máchalo. Kousek opodál stávala budka s obecním trkačem, odtud název **U trkače**. Ten čerpal z nádrže pramenité vody **U studnice** pitnou vodu do obecní „**Kašny**“ na návsi v Dobšicích. Dnes je tu už moderní vodárna s elektrickým motorem a cesta Drážkami je vyasfaltovaná.

Na východním okraji Dobšic se říká **Na uhelině**, je to malý trojúhelníček zahrady. Na západním okraji obce je

zajímavé místo zvané **Na hlinovníku**. Zde se kopala hlína používaná ke správě hliněných mlatů, kamen a pecí a v „mazanici“ se zde máčely „kalence“ na hřebeny doškových střešů.

Na návsi těsně u okresní silnice stojí socha Panny Marie, postavená v r. 1857. O procesích a při božím těle tonula vždy v záplavě květů. **U matičky**, jak se tu dosud říká, prosil kněz a občané, aby Pán „od bídy, moru, hladu a války“ ochraňoval své věrné. Přes toto pokorné a zoufalé volání se nad hlavami občanů přehnal mnoho utrpení. Z první světové války se nevrátilo osm mužů a na druhou světovou válku upomíná pomníček Ivana Karloviče Nelipoviče, který odtud organizoval partyzánské hnutí a padl pak v Rovensku.

V místě, kde je nyní hasičská zbrojnice, se tyčil dřívě sloup se zvonečkem. Místo se nazývalo **U zvonice** a přilehlému domu čp. 6 se říkalo **U zvončeků**. Teď se zde říká **U zbrojnice**, třebaže na věžičce zvoněk zůstal a odtud volá k obědu, zvoní poslední hodinku a doprovází své věrné na cestě k poslednímu odpočinku na libošovický hřbitov.

Na závěr zbývá říci už jen jediné. Myslím, že snaha uchovat pro věčnou paměť staré názvy jednotlivých míst v našich vesničkách není jen lpění na přezítcích a malicherných pozůstatcích minulosti, i když by se to někomu zdálo. Tato jména asi z velké většiny upadnou v blízké budoucnosti neodvratně v zapomenutí a nahradí je suchá čísla honů a družstevních lánů. Mizí cesty, úvozy, meze a stromy, likvidují se charakteristická zákoutí. Nevěřím však, že v době dnešního překotného shonu a chvatu každý může nebo musí zapomenout na vše, s čím vyrůstal a s čím se sžil. Vždyť tolik lidí se po čase přechodného odloučení vrací zase do svého rodného hnízda k milosti a pohodě třeba jen vysněného, neskutečného a přece šťastného ráje, kde se cítí na známých místech domova nejšťastněji. A což i dnešní obliba chataření není útekem před moderním městským životem? Dovedeme-li pak ve svém okolí pojmenovat každý koutek, jistě se zde cítíme ještě lépe a máme dojem, že jsme s krajem důvěrně srostli. Už proto by pomístní jména neměla zcela upadnout v zapomenutí.

Poslední exlibris Karla Kinského

Když jsem začal chodit do školy, měl jsem již několik knížek. U lidí, které jsem navštívil, jsem často viděl, že si do svých knih vlepovali obrázky se svým jménem, kterým se říká exlibris. Také jsem zatoužil mít podobný obrázek a vymyslel jsem si i námět, měl na něm být můj patron sv. Jan Nepomucký a kolem něho broučci, hraječi na různé hudební nástroje.

Tak jsme jednou o prázdninách zajeli s tatínkem do Turnova k malíři Karlu Kinskému, kterého jsme již delší dobu znali. Při přátelském posezení jsem ho požádal, zda by mi mohl exlibris nakreslit. Mistr s tím ihned souhlasil, hlavně asi proto, že jsem mu dal na místě honorář, totiž kostku cukru, která nám zbyla od kávy v restauraci, a 10 Kčs. Teprve později jsem se dozvěděl, že tatínek dodatečně dohodl řádný honorář. Zpočátku se zdálo, že exlibris bude brzy dokončeno, zvláště když o jeho osud se zajímali naši turnovští známí — Jarmila Glazarová a Jan Solovjev. Na Mistru Kinském se však začaly projevovat známky jeho choroby a práce na obrázku postupovala velmi pomalu. Kolem celé záležitosti se rozvinula bohatá korespondence, z níž se dovídáme, jak např. Mistr uklouzl při cestě do tiskárny a jiné zajímavosti. Jednalo se v ní i o honorář a nechybí vtipné poznámky: „... Kdybyste mohl, vzhledem k mé invaliditě dnešní, a proto, že jsem už 14 dní neměl teplou lžici v žaludku, mi vypomoci zálohou, udělal byste skutek náramný...“

Pod záminkou, že se jdeme popat po exlibris, jsme pak Mistra velmi často navštěvovali. Vždy nám sliboval, že jen co ukončí nějakou důležitější práci, obrázek udělá, ale stále se mu do toho nechtělo. Protože však neměl čisté svědomí, připravil mi nepravé exlibris, na němž byla turnovská radnice, vystavěná Petrem Vlachem ze Sobotky. Použil k němu nátisku svého staršího obrázku. Naposled jsem Mistra viděl r. 1968. Tehdy již vůbec kreslit nemohl pro těžkou chorobu. S radostí mi ukazoval téměř dohotovenou kresbu mého exlibris. K jeho dokončení chybělo jen několik málo detailů. Nedokončený obrázek se po Mistrově smrti našel v pozůstalosti. Na obrázku chyběla pouze ústa sv. Jana, která dokončil akademický malíř Vladimír Kopecký. Po pěti letech jsem konečně dostal dlouho očekávané exlibris.

Jan Samsíňák, VIII. třída ZDŠ

GRAFIK KAREL KINSKÝ

K nedožitým sedmdesátinám umělce

Ani se nechce věřit, že od našeho prvního setkání uplynulo již třiatřicet let. Poznal jsem Karla Kinského v osmatřicátém roce, nedlouho po naší nucené emigraci z Frydlantska do Turnova. Nevím již, jaká příčina nás tehdy k němu zavedla. Snad to byly vzájemné sběratelské záliby jeho a mého otce. Dobře se však podnes pamatuji na velmi příjemný dojem z nadměru vkusné, dobře vytožené malinké pracovny, kde bylo vidět tolik zajímavých a pěkných věcí. Ta pracovna se pak po dalších třicet let téměř nezměnila — změnil se jen její majitel, ale nikoliv podstatou, způsobem života nebo názorem na umění. Změnil se tak, jak se lidé mění s postupujícími léty — zešedivěl a trochu se sehnul. Životní zvyklosti však zůstávaly stejné, tak stejné, že se z Karla Kinského stala kolem poloviny našeho století svérázná turnovská postava, svérázná v nejlepším slova smyslu. Mohli jsme jej potkat v určité době na stejných místech. Nechyběl na zahájení žádné výstavy, účastnil se všech kulturních podniků, pravidelně prohlížel novinky v knihkupeckých prodejnách, docházel do redakcí časopisů, vydávaných v místě i v blízkém okolí. Za těch čtyřicet let, jež strávil v Turnově, srostl s městem tak jako žádný ze současných kulturních pracovníků. Po té stránce lze jej srovnávat jenom s jeho předchůdcem, malířem Janem Prouskem.

Kinský se narodil v Turnově dne 2. srpna 1901. Jeho otec, rovněž Karel, tam byl obchodníkem. Po vychození obecné školy navštěvoval Karel Kinský turnovskou reálku, kde se poprvé projevilo jeho grafické nadání. Proto také hospitoval na klenotnické škole u profesorů Varcla a Karče. Už tam překvapil smyslem pro drobnokresbu. A tento rys jej neopustil ani po roce 1920, kdy začal studovat na pražské umělecko-průmyslové škole. Byl přijat do ornamentálního oddělení V. H. Brunnera, jenž byl nedávno předtím jmenován profesorem této školy.

O Brunnerovi bylo napsáno mnoho různých vzpomínkových statí, vyšlo i několik samostatných publikací. Tato svérázná, dobrotivá, přitom vtipná a společenská osobnost znala se s celou tehdejší kulturní Prahou. V. H. Brunner po léta docházel do různých pražských kaváren a restaurací mezi výtvarníky a literáty, jimž bylo po válce souzeno pohnout vývojem českého umění silně kupředu. Byli to převážně tvůrčí seskupení kolem Levé fronty. Pro Brunnera měly tehdy mimořádný význam styky se Stanislavem Kostkou Neumannem a Edouardem Bassem. Ale Brunner se stýkal i s lidmi méně významnými, mezi nimiž byly i existence velmi svérázná. Všichni, kteří k Brunnerovi docházeli, vzpomínají na mimořádnou rodinnou pohodu, která vládla v chudé domácnosti jeho rodičů a sestry, vzpomínají na přeskromný Brunnerův ateliér, který v mnohém připomínal to, co jsem později poznal u Karla Kinského: malý pokojík o jednom okně, u toho okna psací stůl, poházený vším možným, takže na práci zbývalo jen nepatrné místočko.

V době, kdy se Karel Kinský s Brunnerem seznámil, byl tento umělec na vrcholu tvůrčích sil. Měl za sebou již mnoho desítek knižních úprav, obálek, ilustrací, karikatur, nespočetné množství příležitostných kreseb, loutek, betlemáků a figurek ze samorostů. Právě v této době překonával své barokní — daumierovské období. Dozrál tehdy v umělce zcela svérázného, přitom však plně sepatřitého s generací Kyselovou, Bendovou, Španielovou, s generací, která zakládala nový národní umělecký sloh, jenž se měl stát v nejlepším slova smyslu oficiálním slohem tehdejší mladé republiky.

Kinský se v Brunnerově ornamentálním oddělení seznámil s umělci stejného ročníku, kteří ale navštěvovali i jiné speciálky. Byli mezi nimi Hana Dostálová, Zdeněk Guth, Jano Kobzáň, Otakar Mrkvička, Josef Novák — ale také Cyril Bouda, Richard Lander, Antonín Morávek, Karel Svoboda a další.

V roce 1923 udělili Kinskému státní cenu za předložené kresby. Tehdy navštívil Francii a střední Německo. Po absolvování vojenské služby, při níž působil jako kartografický kreslíř, vstoupil na čas do speciálky profesora Kyselvy, aby se nakonec — po prázdninách roku 1925 — znovu vrátil k Brunnerovi. Jeho speciálku pak opustil až v roce 1928, těsně před Brunnerovou předčasnou smrtí.

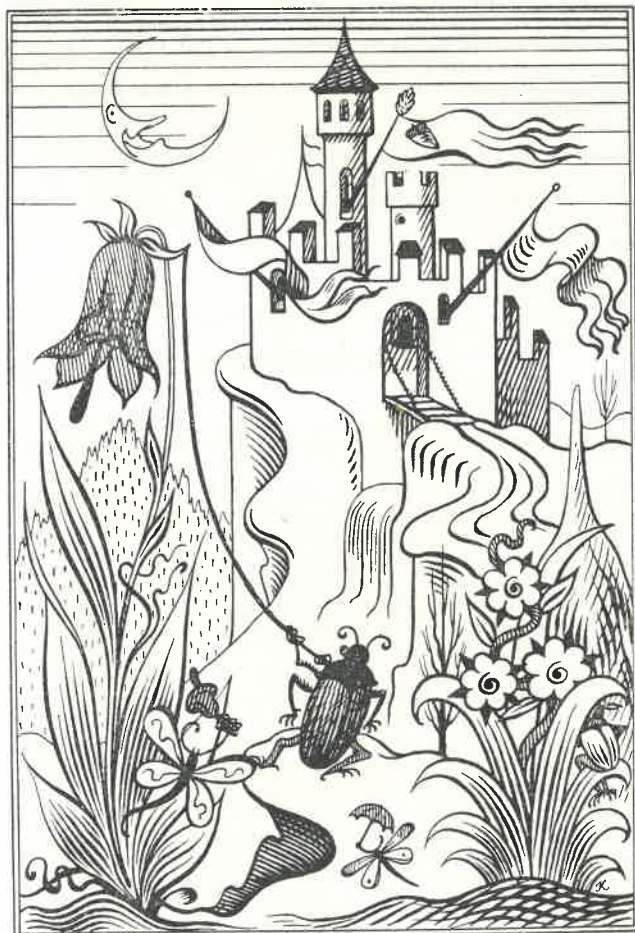
Z rozhovorů s Karlem Kinským jsem brzy vyrozuměl, že dvacátá léta byla nejšťastnějším a patrně i nejplodnějším obdobím jeho života. K Brunnerovi choval nesmírnou lásku, zcela podlehl kouzlu jeho umělecké osobnosti, stal

se Brunnerovým žákem v nejryzejším slova smyslu. V době, kdy jsem Kinského poznal, netušil jsem ještě, že samorosty, jichž měl plnou vitrínu, vyráběl před ním už Brunner, netušil jsem, že celý miniaturní svět jeho grafické tvorby čerpá nejlepší mizu z Brunnera.

Po Mistrově smrti už Kinského v Praze nic nedrželo. V roce 1929, po druhé delší cestě do Francie, vrátil se už natrvalo do Turnova, kde se usídlil v rodném domě a odkud už nikdy neodešel. Čtyřicet let pak zůstal věren svému bytu, svému pracovnímu stolu a svému městu. Neuměli jsme si jej ani jinak a jinde představit než právě v Turnově. Mikrokosmos Karla Kinského, to byl životní styl, který plně odpovídal i jeho stylu výtvarnému. Poslednímu miniaturistovi českého umění stačil k životu malý svět rodného města. Uměl tento svět beze zbytku naplnit a on zas uměl naplnit jeho. Bylo v něm ještě kus biedermeierovského idylíka, bylo v něm něco ze Spitzwegova chudého poety, jemuž k bohaté říši představ a fantazie stačil zastrčený život v těsném podkrovním pokojíku. Snad se v leccěms podobal i snílkovi z Dostojevského Bílých nocí — ovšem s tím rozdílem, že mu bylo souzeno žít v převratném, přetechnizovaném dvacátém století, kdy ani snílkovi nelze se vymanit ze světa strojů a úřadů.

První léta se Kinskému v Turnově nedařilo zle. Rychle se zapojil do místního výtvarného života; brzy se stal jednatelům Turnovského Díla, spolku, který v té době pořádal velmi kvalitní výstavy. Nezapomínejme, že čelními členy Turnovského Díla byly osobnosti v té době už známé a úspěšné. Vedle starších krajinářů Karla Vika a Miloše Votrubce byli tu mladí průbojní grafikové a umělecko-průmysloví výtvarníci Josef Durych, Zdeněk Juna, Alois Metelák.

V době, kdy se v Turnově natrvalo usadil, měl Kinský za sebou již úctyhodnou řadu exlibris. V tomto oboru se

Kresba Karla Kinského - Ze sbírek muzea v Turnově

brzy zařadil mezi přední československé grafiky. Kinského exlibris mají dodnes své obdivovatele, své vášnivé sběratele. Začal jimi už v roce 1918, kdy navrhl exlibris pro Sbor skautů Českého ráje. Do roku 1940 vytvořil na 170 knižních značek. A právě v nich se Karel Kinský bezpochyby stal mistrem drobné dekorativní grafiky a písma. Na nich si můžeme plně ujasnit povahu jeho talentu, ale na nich si také znovu připomeneme souvislosti s V. H. Brunnerem.

Kinský převzal z Brunnera právě tu precizní „vycizelovanou“ stránku jeho tvorby. V jeho umění je všechno definitivní, dokončené, u slabších prací až výkresově čistotné. I zde měli oba společnou minulost: rakouskou reálku, kde se tak přepečlivě kreslilo. Paralel mezi knižní grafikou Brunnera a Kinského je velmi mnoho. Po celý život jej provázely některé vnější znaky, které z Brunnera prostě převzal: květinové věnce, traviny, hvězdná obloha, měsíční srpek, pečlivě zřasená drapérie, otevřená okna. Ale přes všechny tyto vnějškovosti bylo umění Karla Kinského bytostně jiné než umění Brunnerovo. Brunner směřoval svou postavou k monumentalitě. Byl to daumierovský barokní typ, což nejjednoduše dokázal svými karikaturami, zejména těmi, jež byly určeny pro Šibeničky. Ale bylo v něm i kus sošné monumentality Gulbranssonovy...

Jeho žák Karel Kinský směřoval k pravému opaku. Byl miniaturista ve všem — v životním slohu i ve výtvarném díle. Od samého začátku inklinoval k mikrokosmu květů, broučků, motýlů a hub. Tomuto drobnému světu zůstal věren po celý život. Tématika, která je tak příznačná pro jeho exlibris, objevuje se i v jiných oblastech jeho tvorby. V turnovských rodinách, kde se setkáváme s obrazy a grafickými listy Vikovými nebo Votrubicovými, nechybí zpravidla ani drobné, pečlivě rámované miniatury Kinského. Vzpomínám hlavně na ty, které jsem viděl u něho v pracovně, odkud zas putovaly dál, aby šířily radost a dobrou pohodu v tomto neklidném nervózním světě. Nejtrvalejším dojmem na mne působily zimní krajinky, malované na přírodní papíry barevnými křídami nebo kvašem, s pečlivou až ornamentálně vycizelovanou kresbou suchých větví v popředí, s osamocenými havrany, se zasněženými lesky i kostely v pozadí. Nebyly to krajiny studované v přírodě, ale Turnovsko na nich bylo všude znát.

Cistý svět poetické fantazie mu však nestačil k životu. Velkou část své tvorby věnoval grafice knižní i akcidenční. Existují od něho dokonce zdařilé rytiny návrhů na poštovní známky. Vzpomínám, že jsem u něho viděl i nesmírně pečlivou ukázkou virtuózně rytých mapových vrstevnic.

Po dlouhá léta docházel takřka denně do turnovské tiskárny, aby tu spolupůsobil při knižních úpravách stejně jako při sazbě časopisů a novin. Tato drobná neviditelná práce nesla bezesporu ovoce a pomáhala šířit slávu turnovské tiskárny, která dnes patří k nej kvalitnějším tiskářským závodům v Československu.

Kinského osobitý podíl bylo znát po čtvrt století všude. Jeho grafický rejstřík byl neobyčejně široký: dával své schopnosti zakázkám, pro něž ho bylo škoda. Ochetně kreslil diplomy, titulní listy do kronik, erby, různé obrázky a texty gratulační — všechno se stejnou pečlivostí a precizností až staromístrovskou. V posledních letech, kdy zakázek nebylo mnoho, maloval i gratulace do dívčích památníků — ale pro skutečného umělce prý neexistuje úkol více nebo méně významný...

Kinský sloužil ochotně a sloužil, jak on říkával, rád. Vedle jeho rozsáhlé grafické tvorby rostla i činnost sběratelská a vlastivědná. Nevím, jak a kdy se vyvíjela, ale netrvalo dlouho a z Kinského se stal nejuznávanější znalec stavebního i kulturního vývoje Turnova. Jeho mravenčí trpělivost neznala přitom mezí. Prohlédl každý popsaný papírek, každou fotografii, každý inserát, který se mu dostal do ruky. Pokud to byly doklady jen trochu zajímavé, Kinský je pečlivě upravil a uložil. Prolistoval metráky starých novin a časopisů, prohlédl spousty starého papíru. Neznal přitom únavu ani cenu času. Vedle toho pečlivě pročítal staré ročníky krajského tisku. Pojizerské listy měl pročteny do poslední řádky.

Záhy začal Kinský svoje poznatky publikovat. Vycházely zprvu v časopisech, zejména v Pojizerských listech a v Besedě. Hlavní tematikou jeho vlastivědných studií byl především starý Turnov, osudy jednotlivých domů a jejich obyvatel, ale nechyběly ani vzpomínkové črty na význačné osobnosti spjaté s Turnovem a jeho okolím, například na Františka Kavána, Beneše Knüpfra a Eduarda Karla. S grafikem Karlem udržoval Kinský až do jeho vysokého věku těsné přátelské styky.

Většinu těchto studií nechával po vyjití přetisknout na kvalitní papír, aby je mohl — pečlivě svázané lýkovou stužkou — darovat s věnováním blízkým přátelům a známým.

Po roce 1965 přerušil obaplné styky náš odchod do Jablonce nad Nisou. Poslední dopis mi Kinský napsal v roce 1967. Byla to slova soustrasti nad úmrtím mého otce, s nímž jej tolik let spojovaly společné zájmy a v mnohém směru i podobný osud.

Tím více mě překvapil jeho náhlý odchod začátkem roku 1969. Ve zmatku a neklidu těch let jsem se o něm dověděl téměř až po půl roce, při četbě Zpravodaje Šrámkovy Sobotky. Tehdy se mě tato zpráva hluboce dotkla. Pět let po smrti zasloužilého umělce Karla Vika odešel umělec, k němuž mě poutalo — právě tak jako k Vikovi — mnoho krásných vzpomínek, jehož široké vědomosti i životní moudrost na mne působily už v mých středškolských letech a ovlivnily v mnohém směru moje pozdější zájmy a životní zaměření.

Letos, právě sedmdesát let od jeho narození, vzpomínáme na něj jako na výraznou osobnost kulturního života Českého ráje, jako na osobnost vzdělanou, citlivou, obdařenou vzácným výtvarným nadáním.

Josef V. Scheybal

Dokumenty k dějinám KSČ v Sobotce

III. MĚSTSKÝ ARCHÍV V SOBOTCE, SBÍRKA PLAKÁTŮ:

1. 1930, 22. III., barva červená, 63 × 24 cm. Místní skupina Svazu proletářských bezvěrců v Sobotce pořádá na Sále ples bezvěrců. Ráz: Musíme tam všichni. Vstup 4 Kč, hudba pana Vokouna. (sg. 36/1930)
2. 1936, 17. V., barva červená, 63 × 94 cm. Plakát vydaný nákladem posl. L. Kopřivy a tištěný u K. Kříže v Praze X s postavou dělníka a nápisem: Jednotně s komunisty za chléb a mír proti fašismu — za socialismus. Tábor lidu koná se dne 17. května v 10 hodin dopoledne na náměstí v Sobotce. Referuje soudruh F. Krajíček z Mladé Boleslavi. (sg. 83/sine)
3. 1936, 30. V., barva červená, 46 × 62 cm. Plakát vydaný nákladem posl. L. Kopřivy a tištěný u K. Kříže v Praze X se zástupem pracujících s praporem a nápisem: Dělníci a pracující rolníci, spojte se! Volte komunisty. Za chléb, mír, půdu, proti fašismu, za socialismus. Projev koná se v sobotu dne 30. května na Sále o 8. hodině večer. Referuje poslanec Slánský Rudolf. (sg. 84/sine)
4. 1936, 3. XII., barva bleděmodrá, 62 × 48 cm. Plakát vydaný nákladem posl. J. Krosnaře a tištěný u K. Kříže v Praze X s mapou republiky a nápisem: Občané! Republika hrozí nebezpečím! Je nutno zmařit úklady do-

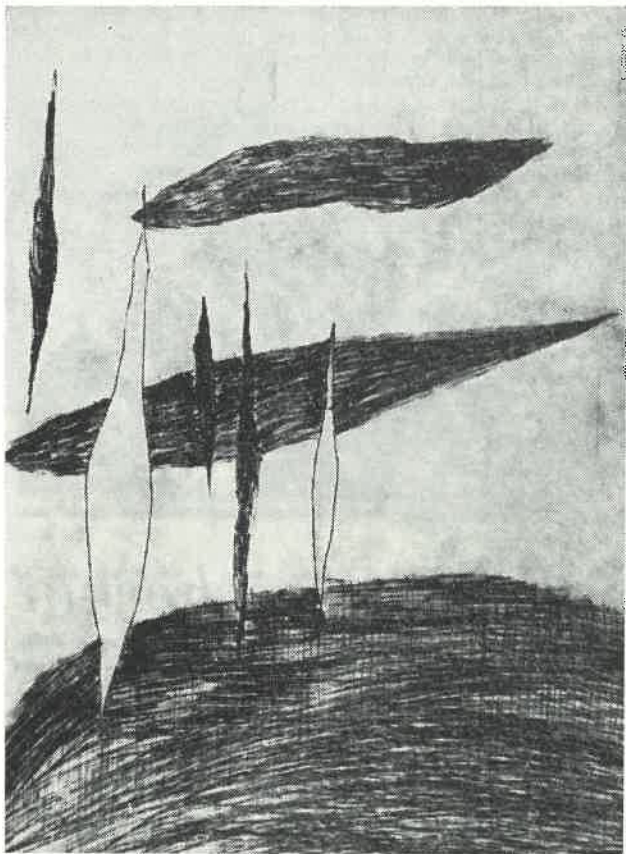
mácí a zahraniční reakce proti republice! Přijďte hromadně na veřejný projev, který se koná v hostinci na Mostě dne 3. prosince o 8. hodině večer. Referuje poslanec Slánský. Komunistická strana čsl. (bez sg.)

5. Dva plakáty bez data, pravděpodobně z roku 1928, 64 × 48,5 cm. Tištěny u Jar. Hoffmanna v Karlíně, text prvního (barva červená): Proti bloku reakční buržoasie s reformismem, za revoluční blok dělníků a rolníků! Dělníci, dělnice, maloživnostníci! Přijďte všichni na veřejnou voličskou schůzi, která se koná dne 25. X. v hostinci na Sále. Program: Pracující lid a volby. Komunistická strana Československa. Text druhého (barva zelená): Proti všem vykořisťovatelům pracujícího lidu venkova, za revoluční svazek dělníků a rolníků! Dělníci, dělnice, malorolníci a maloživnostníci! Přijďte všichni na veřejnou voličskou schůzi, která se koná dne 25. X. v hostinci na Sále. Program: Pracující lid venkova a volby. Komunistická strana Československa. (bez sg.)

Více plakátů o předválečné činnosti KSČ v Sobotce není zachováno. Kdyby někdo ze čtenářů nějaký ještě vlastnil, věnujte ho do archívu. — Rozměry uvádějí šířku a výšku plakátu.

K. Bílek

Karel Marx: Zahrada - Grafický list

KAREL MARX

Třetí výstava pořádaná v prodejně Knihy v Sobotce je věnována malbě a grafice Karla Marxe. Výtvarník patří ke střední generaci, která prošla pražskými umělecko-výtvarnými školami. Na rozdíl od řady svých vrstevníků se Karel Marx nestal ani „užitkářem“, ani čistým malířem, nýbrž oblíbil si scénografii, divadelní výpravu, návrhy kostýmů, slovem to všechno, co tvoří ten reálně fantastický svět na prknech, svět, který na rozdíl od skutečného života může být ovlivňován, ba i přímo tvořen. Karel Marx pracoval pěknou řádku let jako externista v rozličných pražských, hlavně mladých divadlech, až začal zkoušet své síly ve filmu a v posledních letech se usadil v televizi.

Bylo by však omylem domnívat se, že K. Marx zapomněl nebo dokonce zanevřel na volnou malbu a grafiku — tato odvětví pevně drží jeho srdce a snahu. Byl a je bezesporu avantgardní, ale ne do krajnosti, protože jeho dílo je prosáknuto citem a lyrikou. Nepopisuje bezmyšlenkovitě přírodu a vše, co vidí. Krajinu pojímá často fantasticky. A ještě něco: má sklon k cyklickému zobrazování, tj. podává tutéž věc z různých hledisek nebo spíše stanovisek. Dosud jeho největšími cykly byly „Zahrady“ a potom „Moře“. V poslední době vytvořil grafický cyklus „Jezdci“. V grafice užívá rozličných technik od linorytu po suchou jehlu. Někdy doplňuje grafiku jemným nánosem barvy. A když už jsme pronesli to slovo barva, bude snad dobře promluvit o jeho koloritu vůbec. Právě ten ho markantně odděluje od moderních malířů, kteří si potrpí na čisté tóny, a spojuje ho s malou dosud skupinkou jeho vrstevníků, potírajících křiklavost a nápadnost barvy. Kolorit Karla Marxe je velice jemný, plný polostínů a lomených tónů, jejichž pomocí modeluje viditelné — ať to jsou stromy, břeh moře, domy nebo cokoliv, co ho zajímá. Když se díváme na jeho obrazy, pochopíme, že maluje především, jako by se zpovídal ze svých snů a zážitků, a maluje pro lidi, kteří vnímají stejným duchovním okem skutečnost splývající se snem. Krátce řečeno: Karel Marx je básník, který se nevyjadřuje slovem, ale barvou a tvarem.

N. Melniková-Papoušková

Zemřel Bohumil Polan

V nedávných dnech, 25. července 1971, zemřel v Plzni, kde se také narodil, ne zcela čtyřiaosmdesátiletý, významný kritik, nositel Vyznamenání za vynikající práci, po léta ředitel tamní městské knihovny, autor první monografie o Fráňovi Šrámkovi, Bohumil Polan, vlastním jménem Čuřín. Patřil k předním osobnostem pokrokového kulturního úsilí západočeské metropole.

Svou literární činnost začínal lyrikou — osmnáctiletému otiskl r. 1905 Fráňa Šrámek v anarchistické Práci, již redigoval, dvě jeho básně podepsané pseudonymem B. J. Mára, jehož autorem je také Šrámek. Výbor z básní Polanových vyšel až r. 1927 s názvem Koncert na lesní roh. Od r. 1909 psal B. Polan referáty o knihách, studie, články, fejetóny (do Pokrokové revue, Nových Čech, Prameny, Činu, Kmene, od r. 1920 pak referáty o divadle, výtvarnictví a literatuře do plzeňské Nové doby) a přednášel; vše to je dokladem jeho oddané lásky k literatuře a umění.

Významné jsou jeho stále svěží monografie o básnických generacích před první světovou válkou — S. S. K. Neumannem (1919), Básníkův stín (o K. Tomanovi 1930), Básník K. Toman (1957) a Fráňa Šrámek, básník mládí a domova (1947). Nevelká rozsahem je prvním souhrnným kritickým soudem o díle básníka, kterého měl, jak r. 1969 napsal, „řád skoro stejnou citovou intenzitou jako Neumann; oba se mi dostali do rukou téměř současně. Byli to bouřliváci a mně ohromně imponovali každý vzdor, ačkoli sám jsem člověk povahově nevybojný...“

Bohumil Polan měl od počátku rázný odpor k individualistickému aristokratismu, v umění hledal pozitivní hodnoty. Jeho kritiky nejsou impresionistické, neomezil se na komentování díla, ale kriticky soudil.

Šrámkovi věnoval pojednání již r. 1926 — Na okraj prozaického díla Fráňa Šrámka (Sever a východ). Po druhé světové válce pokračoval Polan v literární činnosti; Šrámkovým dílem se obíral ve stati Sedmdesátiletý básník mládí (Lidové noviny 19. ledna 1947) a Sedmdesát pět let Fráňa Šrámka (tamže 19. ledna 1952). B. Polan byl také hlavním řečníkem na slavnostním večeru k básnickým

pětasedmdesátinám na filosofické fakultě Karlovy university v Praze 22. ledna 1952, na němž promluvil také Vítězslav Nezval, Vilém Závada a Karel Nový.

V Novém životě r. 1954 otiskl obsáhlé recenze dvou posmrtně vydaných Šrámkových básnických knih: Poslední básně Fráňa Šrámka a Básně z revolučního mládí Fráňa Šrámka (V boj!). Posléze r. 1956 pořídil Polan pro mladé čtenáře výbor Šrámkových básní Hudba nad sladem, který opatřil také zasvěceným doslovem.

Takřka až do posledních dnů života sledoval Bohumil Polan, k jehož přátelům patřili Josef Hora, František Halas, Vladimír Holan i František Hrubín, všechno, co bylo a je v našem kulturním dění moderní a pokrokové.

Dr. František Bařha

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

● Velkou pozornost věnoval denní tisk XV. Šrámkové Sobotce. Svědčí o tom zprávy a články, které otiskly Rudé právo 30. VI. a 5. VII., Mladá fronta 5. VII. a 10. VII., Svobodné slovo 11. a 24. VI. a 3. a 5. VII., Lidová demokracie 14., 15. a 18. VI. a 5. VII., Pochodeň 15., 23. a 30. VI. a 2., 3., 6., 9. a 20. VII., Zemědělské noviny 28. VI. a 6. VII., Večerní Praha 1. VII., Ľud 7. VII., Zítřek Písecka 23. VI., Vlasta č. 29, Svět práce č. 29, Předvoj 25. VI. a 2., 16. a 30. VII., Zář Mladoboleslavská č. 27 atd.

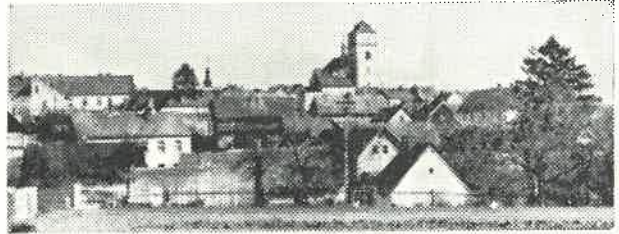
● Vesele o Václavu Špálovi psalo Svobodné slovo 24. VII., novou publikaci o tomto národním umělci recenzovala Mladá fronta 8. VII.

● Kladná recenze článků ze ZŠS z pera Vl. Wolfa byla otištěna v Amatérské scéně č. 5.

- O Šrámkově Písku jsme našli zprávy a články v Mladé frontě 21., 22., 28. a 29. VI. a 3. VII., v Rudém právu 22. VI., ve Svobodném slově 22., 28. a 30. VI. a v Mladém světě č. 29.
- Článek o práci Recitačního studia Šrámkova domu najdeme ve Svobodném slově 23. VI., o vystoupení RSSD v Náchodě píše Pochodeň 15. VI., o vystoupení v Praze na sjezdu Klubu mladých čtenářů vysoký Větrníček č. 10 a o účasti na Wolkrově Prostějově Mladá fronta 24., 29. a 30. VI. a 7. a 9. VII., Rudé právo 10. VII., Večerní Praha, 25. VI., Brněnský večerník 30. VI., Rovnost 8. a 28. VI. a Prostějovská Stráž lidu 23. a 30. VI. Seriál Štafeta přátelství zahájilo RSSD v Amatérské scéně č. 5. Rozbor pásma RSSD „Ubohá a šťastná“ podala Marie Hejnová v bulletinu Divadelní výchova č. 3/71.
- Článek o Fráňovi Šrámkovi a o Šrámkově domě v Sobotce uveřejnilo Svobodné slovo 22. VII. Šrámkovy básně otiskly Květy č. 23 [Les, Tajemství lesa], Záběr 10. VI. [Písecká], Práce 31. VII. [Strach z lásky] a červencový A—Z magazin [Vřes]. O Šrámkovi psala i Mladá fronta 2. VII. [uvedení Léta v rozhlase, připravované vydání knihy Podivný nepokoj].
- Stého výročí úmrtí Václava Šolce vzpomněly Pochodeň 19. VI., Práce, Mladá fronta, Rudé právo, Svobodné slovo, Lidová demokracie a Zemědělské noviny 14. VII., Předvoj 16. VII., Průboj 27. VII. a Československý rozhlas č. 28.
- Podle Mladé fronty 31. VII. je československý rekordman Miroslav Janoušek majitelem obrazu Koulaří od Jana Špály.
- Úryvek z paměti Matěje Balcara publikoval Karol Bílek v Učitelských novinách 3. VI.
- Nové básně Blanky Švábové jsme četli v Učitelských novinách 3. VI. a v Mladé frontě 30. VI.
- O účasti Jana Prokeše na opravě pražského orloje psal Ahoj na sobotu.
- Jiří Najmon uveřejnil své verše v Divokém víně č. 5 [Cizí krajina] a v Pochodni 8. VII. [Ráno].
- O Janu Husovi psala Miloslava Taucová v Životě Budovcovy župy č. 7.
- Obsáhlou studii dr. Karla Samšičáka o roztočích otiskly Entomologische Abhandlungen sv. 38, č. 6.
- Rozhovor s dr. Dobromilem Ječným při procházce na Kost přinesla Pionýrská stezka č. 12.
- O slavistické fotbalistce Slávce Vošické psal Alois Kozák v Sedmičce pionýrů 15. VII.
- Rozhovor se Zdenkou Zichovou o její cestě do SSSR uveřejnil Předvoj 9. VII., slova Františka Hejna o přípravě voleb týž časopis 25. VI.
- O výstavě manželů Vokálových v Bělé p. B. psaly Zář Mladoboleslavska 27. VII., Rudé právo 28. VII., Lidová demokracie 29. VII. a Svobodné slovo 31. VII.
- O inscenaci Mikšovičovy Kostecké legendy ve Vysokém n. Jiz. referovaly Pochodeň 7. a 13. VII., Rozvoj 14. VII. a vysoký Větrník č. 7—8.
- O koncertech na Kostě psaly Rozvoj 14. a 28. VII., Rudé právo 23. VII. a Lidová demokracie 27. VII., reportáž z pionýrského tábora u Kostě přineslo Svobodné slovo 30. VII., o ubrouscích s obrázkem hradu píše Sběratel č. 6—7.
- Článek o Humprechtě uveřejnil Československý svět 1. IV.
- O opravách Trosek se dočteme v Pochodni 1. a 17. VII.
- Počátky Nebáková a Rovenska p. Tr. připomíná Rozvoj 2. VI.
- O zkáze Semtinské lípy je zpráva v Práci 30. VII.
- Sběr pomístních jmen na Sobotce připomíná Svobodné slovo 23. VII.
- O práci Jednoty na Sobotce psala Pochodeň 22. a 25. VI. a Předvoj 18. VI.
- Založení KŠC na Mladoboleslavsku připomíná Zář Mladoboleslavska 1. VI.
- V posledních číslech Předvoje se dále dočteme o výstavě Pavla Holeyka a zřízení MěstNV v Sobotce (11. VI.), o prvních silnicích na Jičínku a Sobotce (16. VII.), o výstavě bytovek na Samšičině (23. VII.) atd.
- Domoušnický zpravodaj č. 32 ze 7. VI. přináší zajímavý článek o domě zvaném Hejdovna, pokračuje ve zpracování pomístních jmen obce a přináší zajímavé články a zprávy ze současnosti.
- Bousovák č. 6 je téměř celý věnován současnému životu obce.
- **Romantika před bránou Českého ráje: Sobotka** se jmenuje článek A. Mikšánkové v příloze deníku Lidová demokracie Neděle s LD, č. 22, 19. 6. 1971, str. 9—10. Jde o stručný nástin historie našeho města, připomenutí vzácných stavebních a písemných památek (chrám sv. Maří

Magdalény, sobotecký graduál z 1. třetiny 16. stol.). Pozornost je věnována i Humprechtu, počátkům ochotnické scény, soboteckým rodákům i mladé tradici Šrámkových Sobotek. Jde o přehledný článek, nekladoucí si za cíl podat odborný výklad, a proto lze prominout některé neujasněné otázky, jako např. existence osady Sobotka a její založení [zřejmě myšleno coby města] apod. Informativní charakter článku však zatím více nežádá, a tak předložená fakta jsou dostačující. Je to také jeden z mála populárních článků, v němž nejsou faktografické chyby. (mm)

Sobotecká všehochuť

Ještě v době, kdy učitelé i žáci užívali svého zaslouženého odpočinku, v budově školy v Sobotce klid nebyl. Před zahájením nového školního roku proměnil vnitřek budovy svůj vzhled a 1. září všechno zářilo i vonělo čistotou pro radostný nástup do nových školních dnů. Městský národní výbor se postaral o vymalování celé poloviny budovy, nátěry chodeb i věšáků, jakož i opravu vodovodního zařízení. Žáci vyšších ročníků tedy zasedli do velmi příjemného prostředí, které si jistě sami ještě více zkrášlí květinami, pěknými nástěnkami a další vkusnou výzdobou. Je však nutné, aby takto upravená budova nebyla hezká jen v září. Proto všechny ročníky si berou své třídy do socialistické péče, budou se o ně po celý školní rok dobruše starat a udržovat jejich estetický vzhled. Sami se stanou hospodáři svého pracoviště. Že to umějí, dokázali již mnohokrát, například i o prázdninách, kdy se vzorně starali o školní pozemek a svěřené nářadí.

Naše děti se po prázdninách setkali i s novými souduhy učiteli: Evou Drahoňovskou z Drahoraze, Vladimírou Klůzovou z Lázní Bělohradu, Josefem Kuzelem z Dolních Stěpanic a Nasťou Vávrovskou ze Staré Paky. Jde o nové absolventy pedagogické fakulty Královské univerzity z Hradce Králové. Na naši školu je upřímně vítáme a přejeme jim hodně úspěchů v jejich krásném a odpovědném povolání.

Den 1. září bývá pro učitele i žáky radostným svátkem. Je jím i letos, a to zásluhou obětavých funkcionářů i ostatních pracovníků, kteří jsou si vědomi toho, že výchova mladé socialistické generace nemůže být jen všeobecným heslem, ale konkrétní prací. Blanka Švábová

- **Na počest** blížících se 70. narozenin národní umělkyně Jarmily Glazarové, čestné občanky města Sobotky, uspořádá 22. VI. Památník národního písemnictví v Praze slavnostní večer. Hovořil na něm univ. prof. dr. František Burjánek [jeho projev přinášíme na jiném místě], recitovala zasl. umělkyně Julie Čharvátová.

- **Stého výročí úmrtí básníka Václava Šolce** vzpomněl Československý rozhlas 12. VII. vzpomínkovým pásmem dr. Mojmíra Otruby. Životem a dílem básnickovým nás provázeli v režii Veroniky Matějové Drahošíra Fialková a Jiří Němeček.

- **Ani letos neopomněl Československý rozhlas** zařadit počátkem léta stejnojmennou Šrámkovu hru. A tak jsme 2. července slyšeli její staré nastudování v čele se znamenitou Růženu Naskovou. 22. července byla zařazena Šrámkova povídka Hvězda západ a východ.

- **Šrámkovy verše** zazněly i na letošních velkých festivalech: na Šrámkově Písku vystoupil 21. června studentský soubor OLK Strakonice s pásmem „Rány, růže“, na Wolkrově Prostějově 28. června přednesl soubor Kapka z Prahy pásmo „Tisíc houslí a fléten“ a strakonický soubor opakoval své „Rány, růže“. O vystoupení RSSS s pásmem Wolkrových veršů a o 3. místě Jaroslava Chrpy v recitační soutěži jednotlivců na Wolkrově Prostějově píšeme na jiném místě.

- Od 1. července působí opět při MěstNV v Sobotce **stavební úřad**. Jeho pracovníkem je Přemysl Bureš ze Sobotky, který dosud působil na odboru výstavby ONV v Jičíně.

Povodeň 4. června 1971 v Sobotce
2 snímky Karla Zogaly mi.

● **Sjezd rodáků a přátel města Sobotky a okolí** se uskutečnil ve dnech 17. a 18. července 1971. Ze sjezdových podniků se nejvíce líbil koncert skupiny Chorea Bohemica na Kosti a následující přátelský večírek na Poště, kde předseda MěstNV František Hejn seznámil přítomné s výstavbou města a potom se všichni veselili až do rána. Druhý den byla vzpomínka na zemřelé rodáky v kostele a pak na hřbitově, kde byly položeny květy a Josef Kettner, Jaroslav Chrpa a Dušan Fiedler recitovali Šrámkovy verše. Odpolední program odpadl, protože soupeř soboteckých fotbalistů z Mnichova Hradiště utkání odvolal. Sjezd splnil i přes drobné organizační nedostatky své poslání, sešlo se mnoho známých a bylo obnoveno mnoho přátelství.

● **Na poslední rodácké schůzce v Praze** 16. června se sešlo na 60 účastníků. Vyslechli vyprávění prom. hist. Karola Bílka o vzniku a vývoji Zpravodaje Šrámkovy Sobotky a pak besedovali s předsedou MěstNV v Sobotce Františkem Hejnem a tajemníkem Osvětové besedy v Sobotce Oldřichem Benešem o aktuálních událostech v Sobotce. Příští schůzka bude na podzim, plán práce bude včas oznámen ve Zpravodaji.

● **Plenární zasedání MěstNV Sobotka** se konalo za přítomnosti asi 100 občanů 22. července. O úkolech vyplývajících ze závěrů nedávno ukončeného sjezdu KSČ hovořil předseda okresní komise lidové kontroly B. Soukal z Jičína a předseda MěstNV Fr. Hejn.

● **S velkou slávou vyvěsila Jednota** na soboteckém náměstí vývěsní ceduli cukrárny. Trvalo však téměř dva měsíce, než byla prodejna skutečně otevřena v polovině července. Do té doby — tedy během školních výletů a čilé turistické sezóny — nebyla Jednota schopna prodejnu vybavit a navíc se ukazuje, že zařízení i zásobování je nevyhovující. Stejně je nepochopitelné, proč vhodnou propagací a operativním otevřením všech pohostinství v Sobotce neláká sobotní a nedělní zájezdy k občerstvovací přestávce při cestě do Krkonoš i jinak a přenechává všechen tučný zisk podnikům Raj v Jičíně. O špatném zásobování ovocem a zeleninou, o tom, že v době ŠS je prodejna potravin zavřena kvůli inventuře, že byly potíže se zmrzlinou atd. — o tom nemá cenu psát, neboť Jednota slíbí nápravu, ale skutek — utek. (To jsme zaznamenali názory soboteckých občanů i návštěvníků ŠS, obyvatelů chat a dalších turistů).

● **Na okresním srazu pionýrů v Nové Pace** získalo družstvo sobotecké školy 3. místo ve volejbalové soutěži, Renata Franková ze 7. třídy zvítězila ve skoku vysokém a Marcela Kotátková z 8. třídy získala 1. místo ve vrhu koulí. Byla zde rovněž vyhodnocena soutěž Cesta za rudou hvězdou. Mezi deseti odměněnými kolektivy v okrese se v mladší kategorii umístil oddíl pionýrů 5. třídy a mezi staršími pionýry oddíl 6. třídy. Všechny zúčastněné oddíly získaly diplom a plakety.

● **Městský archiv v Sobotce** obohatili vzácnými dary někteří občané a rodáci ze Sobotky. Prof. Gustav Baumhaier věnoval staré diapozitivy ze Sobotce, linoleořezy svých žáků ze sobotecké školy z let 1935—1936 a rukopisnou knihu svého žáka Přemysla Dolenského Sobotecký hřbitov. — Rodina Boudyšova předala účetní knihu polévkového ústavu v Sobotce z let 1903—1924 a vlastivědné materiály z pozůstalosti řed. Josefa Boudyše. — Učitelka Růžena Čejková z Prahy přispěla dvěma zajímavými fo-

tografiemi soboteckého dostavníku z doby, kdy vlak jezdil jen do Dolního Bousova a odtud do Sobotky se muselo kočářem. Všem upřímně děkujeme.

● **Letošního srazu turistů** na poetickém odpoledni Šrámkovy Sobotky se účastnilo 58 členů turistických oddílů z Hořic, Jičína, Mladé Boleslavi, Nové Paky, Rokytnice n. Jiz. a Železnice. Organizátorem tohoto srazu byl Jiří Rettr z Nové Paky.

● **Koncem července navštívil Sobotecko** Ivan Ivanovič Krivič ze Lvova s chotí a se synem. Poprvé byl u nás od května 1945 do února 1946 jako důstojník Rudé armády. Za svého letošního pobytu se sešel se svými dávnými přáteli, prohlédl si Český ráj, Liberecké výstavní trhy, Prahu atd. Byl také přijat na MěstNV v Sobotce, kde obdržel upomínkové dárky.

● **Královéhradecká loutková scéna DRÁK** sehrála pro žáky sobotecké školy 10. června v sokolovně hru Marie Kubátové Skleněná panna.

● **V muzeu v Lomnici n. Pop.** se koná od 8. srpna zajímavá výstava akvarelů a kreseb Antonína Chmelíka, v nichž umělec zachycuje mizející krásu lidových staveb v Podkrkonoší.

● **Ochotníci z Vysokého nad Jizerou** nastudovali a uvedli divadelní hru Ivana Mikšoviče Kostecká legenda. Její námět je vzat z doby panování Černínů na Kosti.

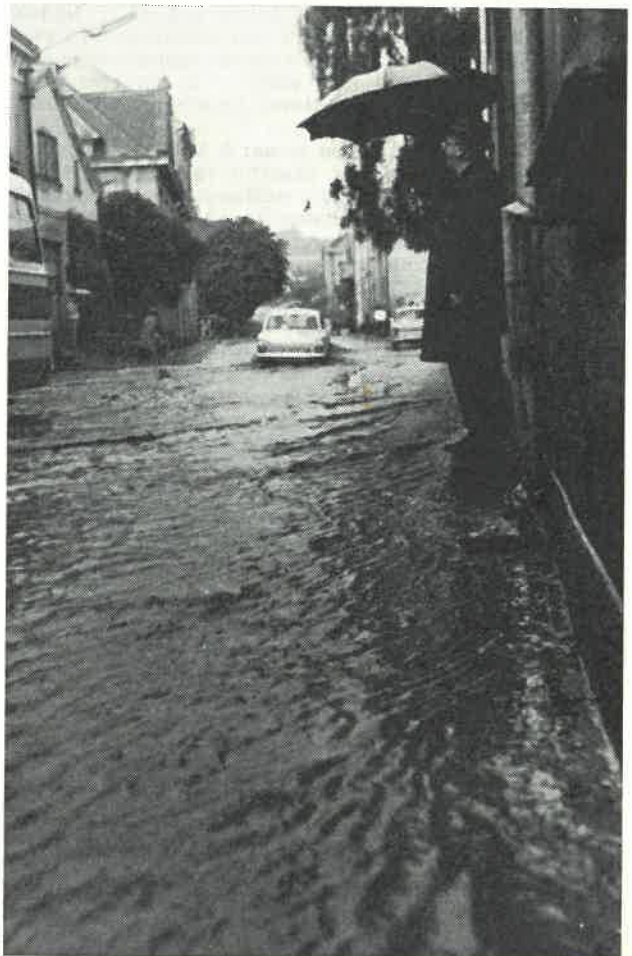
● **O výstavě samorostů** a bytových doplňků ze dřeva, kterou pořádají manželé Vokálovi ze Sobotky v muzeu v Bělé p. Bezd., byla zpráva v rozhlasovém Kolotoči 16. července.

● **ČČK a ČSŽ v Sobotce** uspořádaly 9. srpna pro důchodce rekreační zájezd do Lázní Bělouhradu a na Prachov. Zúčastnilo se 54 osob. Na 19. září připravil ČSŽ zájezd pro své členky na Liberecko.

● **Okresní zemědělské sdružení** uspořádalo 28. července pro členy JZD z okolí Sobotky estrádu v sobotecké sokolovně, na níž vystoupili Yveta Simonová, Milan Chladil, Jiří Štědroň a další populární umělci.

● **JZD Nástup Staňkova Lhota** se sídlem v Sobotce dokončilo jako jedno z prvních v jičínském okrese letošní žně již 14. srpna.

● **V Sobotce probíhají přípravné práce** pro první etapu kabelizace elektrické sítě, která bude uskutečněna zatím v centru města.

Šrámkovská nálada

Foto VI. Sůva

● **Členky výboru ČČK v Sobotce** se o letošních žních střídaly v pohotovostní službě pro JZD. Naštěstí nemusely ani jednou zasáhnout, což ukazuje na dobré zajištění bezpečnosti práce v našem JZD Nástup.

● **I družstevníci na Sobotecku** poznávají, že jednou z cest, jak udržet mladé v JZD, je zajištění moderního bydlení pro ně. A tak po Sobotce, Libošovicích, Markvarticích a dalších družstvech přistoupili nyní k budování bytovek i na Samšíně.

● **Mladějov a nejbližší okolí** postihla 11. srpna větrná smršť. Bylo poškozeno mnoho střeš, okapů, televizních antén, byly zpřelámaný i silné stromy. Nejvíce byl postižen místní hřbitov, kde bylo poveleno několik pomníků a zpusťošeny četné hroby. Kromě jiných byl vyvrácen a přelomen i pomník na hrobě básníka Joži Zindra. Fotografie přineseme v příštím čísle.

● **Hodiny na věži soboteckého kostela** prodělaly generální opravu. Proto byly na několik týdnů sundány i jejich ručičky. Snad všichni sobotečtí občané se mnohokrát podívali na věž a pak si teprve uvědomili, že tam ručičky nejsou a že se spletli již mnohokrát. Oprava však byla provedena skutečně rychle, navíc je nyní na hodiny díky novému osvětlení lépe vidět — a tak rádi oznamujeme, že se o to přičinil hlavně nový sobotecký mladý hodinář Karel Lukeš.

● **Kulturní kalendář jednou větou:** 2. VIII. 1901 se narodil známý malíř a grafik Českého ráje Karel Kinský. 5. VIII. 1861 se narodil ředitel měšťanské školy v Sobotce Antonín Rais, bratr K. V. Raise. 22. VIII. 1851 byly definitivně rozpuštěny národní gardy z r. 1848. 29. VIII. 1946 zemřel politik a krajovery spisovatel a dramatik Ladislav Novák. 31. VIII. 1901 se narodila přední sobotecká ochotnická herečka Marie Samšišňáková-Havlíková.

● **Zářijový kulturní kalendář:** 7. IX. 1901 se narodila nár. umělkyně Jarmila Glazarová. 9. IX. 1926 zemřel poslanec Jindřich Maštálka. 11. IX. 1746 bylo postaveno mariánské sousoší na soboteckém náměstí. 11. IX. 1891 se narodil inspektor František Žofka. 12. IX. 1866 se narodil malíř František Kaván. 15. IX. 1966 zemřel učitel Rudolf Hošek. 22. IX. 1896 se narodil nár. umělec Zdeněk Štěpánek. 25. IX. 1861 se narodila významná herečka soboteckého ochotnického divadla Božena Vlachová-Prokešová.

● **Půl miliónu kilometrů bez nehody** dokončil nedávno Ladislav Heppner ze Sobotky, řidič nákladní dopravy sobotecké provozovny ČSAD.

● **Vítězem okruhového kola** armádní soutěže umělecké tvořivosti se stal Petr Pfeifer, který končí základní vojenskou službu. Postoupil do celoarmádního kola do Olomouce. V rozhlasovém pořadu Polní pošta 19. června recitoval Petr Šrámkův Splav a rozmlouval o umělecké práci na vojně.

● **Svá studia** dokončila na pedagogické fakultě Karlovy university naše krajanek Jelenka Čapková-Doubková slavnostní promocí 13. VII. v pražském Karolinu. Blahopřejeme!

● **Závěrečné zkoušky** děvčat, které se učí v novopacké Jednotě prodavačkami, se konaly 28. a 29. června v Sobotce na Poště.

● **Dokončení studií.** Otakar Martinec ze Sobotky dokončil úspěšně dálková studia na právnické fakultě Karlovy university v Praze. Promován byl slavnostně 28. června ve velké aule Karolina.

● **Pokud jste ještě neblahopřáli** k dokončení studia na Vysoké škole ekonomické ing. Hynku Slavíkovi ze Sobotky, učinite tak s ročním zpožděním nyní, jako to musí dodatečně udělat i náš Zpravodaj, který se o této slavné události, díky skromnosti Hynkově, dříve nedozvěděl. Blahopřejeme tím srdečněji!

● **Děkujeme touto cestou** radě MěstNV, výboru Českého svazu žen a Českého červeného kříže za upřímné blahopřání, které tlumočili jejich zástupci naši babičce Ludmile Kolesové, nejstarší občance města Sobotky, k jejím 93. narozeninám. Rodina Holečková.

● **Sobotečtí jubilanti:** 75 let oslavuje 19. VIII. Oldřich Linka ze Sobotky. 70 let se dožívají 19. VIII. Zdeňka Vorlová, 24. VIII. Jaroslav Žďánský a 28. VIII. František Kofátko ze Sobotky. 65 let bylo 4. VIII. Anně Šťastné ze Spyšové.

● **Zářijoví jubilanti:** 75 let se dožívají 16. IX. Růžena Hanušová z Lavic, 11. IX. Václav Rulc a 27. IX. Václav Jirků a František Karban ze Sobotky. 70 let oslaví: 1. IX. Marie Bočková ze Zajakur, 12. IX. Marie Ječná z Čalovic a 13. IX. František Chrupa ze Sobotky. 65 let se dožívají: 17. IX. Václav Rulc a 21. IX. Josef Sedláček ze Sobotky.

● **Sňatky:** 24. VI. v Sobotce Helena Müllerová ze Sobotky a Jiří Kolda z Petkov. 10. VII. v Sobotce Marie Kolumpková ze Sobotky a Jiří Hoření z Hrdoňovic. 16. VII. v Sobotce Hana Jonášová ze Sobotky a Jaroslav Zumr z Košťan. 23. VII. v Sobotce Marcela Kolumpková ze Sobotky a Josef Janatka z Oseka. 30. VII. ve Vrchlabí Marie Macounová z Libošovic a Josef Novák z Hrabačova, týž den v Praze-Vinohradech Jana Kolářová ze Štělče a Jan Karelse z Rotterdamu v Holandsku. 14. VIII. v Sobotce Angela Ševčková a Karel Kuben z Podkostí.

● **Úmrtí:** 23. V. zemřel v Liberci náš krajan František Kejzral ve věku 67 let. 3. VI. ing. Jan Bláha z Prahy (krajan z Mladějova) - 74 let. 12. VI. Barbora Hanzlová z Příchvoje - 93 let a Marie Pudilová ze Sobotky - 86 let. 21. VI. Jan Škaloud (tč. v Milíčevsi). 24. VI. Marie Jirčáková z Meziluží - 80 let. 25. VI. Františka Pasecká z Pařízku - 65 let. 27. VI. Růžena Bacovská z Drštěkryje - 76 let a krajan Karel Opočenský z Doks - 76 let. 29. VI. Marie Zahradková z Ohařic - 84 let. 30. VI. Josef Jirků z Oseka - 84 let a Josef Luka ze Sobotky - 79 let.

● **Úmrtí v červenci:** 12. Josef Drbohlav z Kozlov - 82 let. 13. Alois Boček ze Zajakur - 65 let, František Jiříčný ze Sobotky - 66 let a Jan Bacovský z Drštěkryje - 88 let. 23. Josef Brixí z Malechovic - 67 let a Františka Kračmarová ze Sobotky - 68 let. 25. Františka Bauerová z Ohařic - 69 let.

● **Úmrtí:** 7. VIII. Emilie Kotyšková z Jičína - 61 let. 17. VIII. Josef Janatka ze Sobotky - 89 let. 24. VIII. Marie Rulcová z Mrkvojed - 82 let. 26. VIII. Marie Černá z Libošovic - 83 let. 27. VIII. Anežka Nováková z Rytířovy Lhoty - 82 let. 29. VIII. Josef Havrda ze Zámostí - 44 let.

● **Memoriál Jana Špály**, závod v běhu na 20 km, se uskutečnil 30. května 1971 v Brdských lesích na trati Halouny—Stožec—Halouny. V kategorii starších zvítězil Alois Kozák z SK Slavia Praha, který se zúčastnil i červencové veteraniády v Karlových Varech a jen zdravotní potíže mu nedovolily dokončit pěší pochod z Prahy do Sobotky na sjezd rodáků.

● **Pro příští rok**, kdy vzpomene 95. výročí narození a 20. výročí úmrtí Fráni Šrámka, připravujeme čtenářskou anketu. Žádáme vás o krátké odpovědi na dvě otázky: 1. Kdy jste se poprvé seznámil s dílem Fráni Šrámka? 2. Kdy a proč se vrátíte (či proč se nevrátíte) ke Šrámkovu dílu. Požádejte o příspěvky i své známé.

● **Kdo chce zaslat cyklostylovaný Zpravodaj XV.** Šrámkovy Sobotky, který vycházel denně ve dnech XV. SS, napište si redakci.

● **Často si stěžujete**, že v našem časopise chybí více příspěvků ze soboteckého sportu. Ono je však těžké je získat, když jeden po druhém funkcionáři oddílů kopané článku či zprávy přislíbí, ale nikdo slib nesplní. Pomozte nám najít pravidelného dopisovatele!

● **Do tohoto čísla ZŠS** přikládáme složenku na uhrazení předplatného všem, kdož ještě letos dobrovolný příspěvek na vydávání našeho časopisu nezaslali. Vyrovnejte dluh obratem, jinak vám nebudeme moci Zpravodaj zasílat.